

Sygn. akt: I C 569/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Halina Plasota

Protokolant sądowy: Katarzyna Maciaszczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 grudnia 2014 roku w Warszawie,

sprawy z powództwa (...) Sp. z o. o. w W.

przeciwko (...) w W.

o zapłatę 350.000 zł

I. zasądza od (...) w W. na rzecz (...) Sp. z o. o. w W. 350.000 zł (trzysta pięćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 19 września 2013 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od (...) w W. na rzecz (...) Sp. z o. o. w W. 24.734 zł (dwadzieścia cztery tysiące siedemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

i z powództwa wzajemnego (...) w W.

przeciwko (...) Sp. z o. o. w W.

o zapłatę 3.150.000 zł

I. powództwo oddała;

II. zasądza od (...) w W. na rzecz (...) Sp. z o. o. w W. 7.234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **I C 569/14**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 lipca 2013 r., zarejestrowanym uprzednio pod sygn. akt I C 782/13, a którego braki formalne uzupełnione zostały pismem procesowym z dnia 26 lipca 2013 r., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 350.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty tytułem ostatniej części dotacji udzielonej przez pozwanego na produkcję filmu fabularnego pt. (...), a także zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według spisu kosztów przedstawionego na rozprawie, a w braku takiego zestawienia, według norm prawem przepisanych.

(pozew – k. 2-48; pismo procesowe – k. 1342)

Pozwem z dnia 20 sierpnia 2013 r., zarejestrowanym uprzednio pod sygn. akt II C 709/13, a którego braki formalne uzupełnione zostały pismem procesowym z dnia 12 września 2013 r., (...) z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 3.150.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi:

a. od kwoty 1.750.000 zł od dnia 28 lipca 2011 r. do dnia zapłaty,

b. od kwoty 1.400.000 zł od dnia 18 listopada 2011 r. do dnia zapłaty

– tytułem zwrotu kwoty dotacji udzielonej pozwanemu przez powoda na podstawie umowy z dnia 28 lipca 2011 r. (...) o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...) w reżyserii W. P., a także zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(pozew – k. 1-25 akt sprawy II C 709/13; pismo procesowe – k. 473)

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 listopada 2013 r. pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zawieszenie postępowania z uwagi na wcześniejszą zawisłość sprawy z powództwa pozwanego o zapłatę przez Sądem Okręgowym w Warszawie w sprawie I C 786/13, a także zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według spisu kosztów przedstawionego na rozprawie, a w braku takiego zestawienia, według norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na pozew – k. 487-532 akt sprawy II C 709/13)

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału I Cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie I C 782/13 na podstawie art. 219 k.p.c. połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia niniejszą sprawę ze sprawą o sygn. akt II C 709/13 i dalej prowadzeniu obydwu spraw pod wspólną sygnaturą.

(zarządzenie – k. 1370)

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 grudnia 2013 r. pozwany (...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, a także połączenie sprawy do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą II C 709/13 zawisłą przed Sądem Okręgowym w Warszawie, ewentualnie zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w ww. sprawie.

(odpowiedź na pozew – k. 1355-1404 akt sprawy II C 709/13)

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 maja 2014 r. w sprawie II C 709/13 uzupełniono zarządzenie z dnia 28 listopada 2013 r., wydane w sprawie o sygn. akt I C 782/13 w ten sposób, że połączone sprawy o sygnaturach I C 782/13 i II C 709/13 dalej prowadzi się pod sygnaturą akt I C 782/13 (ewentualnie inną sygnaturą nadaną w Wydziale I Cywilnym Sądu Okręgowego w Warszawie).

(zarządzenie – k. 1518 akt sprawy II C 709/13)

W dalszym toku postępowania stanowisko stron nie uległo zmianie.

(protokół – k. 1584-1585, płyta CD: 05:51:08-07:14:49 – k. 1586)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (pozwany wzajemny) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jest znanym w Polsce i Europie producentem filmowym, z wieloletnim rozległym doświadczeniem w branży kinematograficznej, regularnie uczestniczącym w koprodukcjach europejskich. Dodatkowo powód (pozwany wzajemny) współpracuje z wieloma uznanymi podmiotami związanymi z kinematografią, a nadto wielokrotnie wspierany był przez międzynarodowe

organizacje promujące rozwój kinematografii. Efektem wysiłków powoda (pozwanego wzajemnego) i zdobytego doświadczenia jest szereg popularnych seriali i uznanych filmów, nagradzanych wielokrotnie na festiwalach filmowych, w tym także międzynarodowych.

(dowód: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców – k. 54-56; wydruki ze stron internetowych i materiały – k. 58-87)

Pozwany (powód wzajemny) (...) z siedzibą w W. jest państwową osobą prawną, którego działalność ma na celu wspieranie rozwoju polskiej kinematografii m. in. poprzez udzielanie twórcom i producentom filmowym dotacji celowych, w szczególności dofinansowanie kosztów produkcji filmów fabularnych przeznaczonych w pierwszej kolejności do wyświetlania w kinach.

(okoliczności niesporne)

A. Zdarzenia mające miejsce przed zawarciem w dniu 28 lipca 2011 r. umowy o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...)

Produkcja filmu fabularnego pt. (...) stała się możliwa dzięki m. in. dofinansowaniu pozwanego (powoda wzajemnego) (...) z siedzibą w W. oraz Funduszu Rady Europy E..

(okoliczności niesporne)

W dniu 30 czerwca 2010 r. powód (pozwany wzajemny) złożył do pozwanego (powoda wzajemnego) wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego w ramach programu operacyjnego „Produkcja filmowa”, domagając się udzielenia dotacji w wysokości 4.000.500 zł na realizację filmu fabularnego pt. (...), którego budżet określony został na kwotę 5.715.000 zł. Wraz z przedmiotowym wnioskiem przedstawiona została pozwanemu (powodowi wzajemnemu) wstępna umowa z koproducentem słowackim, A. F. s.r.o. Wniosek dodatkowo wskazywał, że produkcja ma charakter międzynarodowy i wymieniał A. F. s.r.o. jako koproducenta, którego udział określono na poziome 25% budżetu. Nadto powód (pozwany wzajemny) informował pozwanego (powoda wzajemnego) o planowanym udziale koproducenta holenderskiego.

(dowód: wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego w ramach programu operacyjnego „Produkcja filmowa” wraz z załącznikami – k. 246-301; wstępna umowa koprodukcji i wypis z rejestru handlowego wraz z ich tłumaczeniami – k. 233-244; korespondencja e-mail – k. 303; zeznania świadka J. S. – k. 1559-1562, płyta CD:00:03:59-00:35:53 – k. 1586)

Pismem z dnia 12 kwietnia 2011 r. pozwany (powód wzajemny) przyznał promesę dofinansowania filmu fabularnego pt. (...) kwotą udziału (...) z siedzibą w W. w wysokości 3.500.000 zł, której termin ważności wynosił 6 miesięcy i upływał w dniu 15 października 2011 r. Z kolei E. wydał decyzję o dofinansowaniu filmu w dniu 10 czerwca 2011 r., a kwota wsparcia wynosiła 260.000 €. Dofinansowanie produkcji filmu przez E. było możliwe dzięki udziałowi koproducentów zagranicznych. Realizacja dofinansowania oznaczała zatem konieczność zawarcia przez powoda (pozwanego wzajemnego) umowy z co najmniej jednym koproducentem, działającym w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

(dowód: pismo – k. 89; decyzja E. wraz z tłumaczeniem – k. 229-231)

Powód (pozwany wzajemny) poinformował pozwanego (powoda wzajemnego) o zamiarze ubiegania się o dotację E. jeszcze przed złożeniem wniosku o jej udzielenie, w szczególności podkreślając, że dopiero uzyskanie decyzji pozwanego (powoda wzajemnego), wskazującej kwotę dotacji, umożliwi powodowi (pozwanemu wzajemnemu) wystąpienie z wnioskiem do E.. Dlatego też powód (pozwany wzajemny) podejmował wysiłki w celu podpisania umowy w terminie umożliwiającym wystąpienie z wnioskiem do E.. Pozwany (powód wzajemny) zaś wobec informacji o zamiarze ubiegania się przez powoda (pozwanego wzajemnego) o dotację E., przekazał powodowi (pozwanemu wzajemnemu) informację o przyznaniu swojej dotacji na trzy dni przed planowanym ogłoszeniem decyzji. Ponadto

pozwany (powód wzajemny) był w bezpośrednim kontakcie z E., zwłaszcza wobec znaczenia dotacji pozwanego (powoda wzajemnego) dla uzyskania dotacji E..

(dowód: korespondencja e-mail – k. 303, k. 305; list intencyjny – k. 307; nagranie i stenogram rozmowy z dnia 5 listopada 2012 r. – k. 309-331; zeznania świadka A. M. – k. 1434-1438, płyta CD: 00:39:43-01:54:07 – k. 1453; zeznania świadka J. S. – k. 1559-1562, płyta CD:00:03:59-00:35:53 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

W obliczu konieczności rozpoczęcia zdjęć przed żniwami, gdyż w przeciwnym wypadku termin ich rozpoczęcia zostałyby przesunięty o rok, strony ustaliły, że umowa będzie początkowo obejmować tylko polską część finansowania produkcji filmu (wkład własny producenta, dotacja pozwanego, (...) Sp. z o.o.), co umożliwiło rozpoczęcie zdjęć przed żniwami w 2011 r. Zarazem ustalono wprowadzenie zmian do struktury finansowania produkcji filmu wobec dotacji E. i statusu koprodukcji międzynarodowej, co miało nastąpić po zawarciu przez powoda (pozwanego wzajemnego) umów z koproducentami zagranicznymi. Ponadto na etapie zawierania umowy ustalono zmianę wysokości dotacji pozwanego (powoda wzajemnego), po zawarciu przez powoda (pozwanego wzajemnego) umów z koproducentami zagranicznymi, w nowym roku budżetowym pozwanego (powoda wzajemnego), tj. w 2012 r. W szczególności, podczas spotkania w dniu 5 listopada 2012 r. pozwany (powód wzajemny) potwierdził wypowiedź D. J., że „żeby ten film mógł powstać musimy rozpocząć zdjęcia zgodnie ze scenariuszem w żniwa i prosimy o zawarcie umowy na finansowanie polskie, a w chwili gdy znajdziemy dofinansowanie międzynarodowe, zwrócimy się do Państwa o aneks”.

(dowód: nagranie i stenogram rozmowy z dnia 5 listopada 2012 r. – k. 309-331; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

Pismem z dnia 11 lipca 2011 r. powód (pozwany wzajemny) poinformował pozwanego (powoda wzajemnego), że budżet produkcji filmu został zamknięty, a jego wysokość pozostała bez zmian w stosunku do wniosku z dnia 30 czerwca 2010 r. Jednocześnie jako podmioty współfinansujące koszty produkcji filmu wskazane zostały (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o.

(dowód: pismo – k. 47-48 akt sprawy II C 709/13)

B. Zdarzenia mające miejsce po zawarciu w dniu 28 lipca 2011 r. umowy o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...)

W dniu 28 lipca 2011 r. pomiędzy Polskim Instytutem Sztuki Filmowej z siedzibą w W. (Instytutem) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (Producentem) zawarta została umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...). Mocą przedmiotowej umowy Instytut zobowiązał się do udzielenia Producentowi, na podstawie jego wniosku o udzielenie dofinansowania, dotacji w kwocie 3.500.000 zł stanowiącej 61,24% budżetu filmu, na częściowe sfinansowanie kosztów produkcji polskiego filmu fabularnego przeznaczonego w pierwszej kolejności do publicznego wyświetlania w kinach, zatytułowanego (...), w reżyserii i według scenariusza W. P..

Kopia wzorcowa filmu miała zostać wykonana do dnia 15 kwietnia 2012 r., a okres prac końcowych zakończyć się miał do dnia 15 maja 2012 r. (§ 2 ust. 1 umowy). Producent zobowiązał się wyprodukować film w planowanym terminie i zgodnie z załącznikami do umowy, pokrywając jego koszty z dotacji udzielonej przez Instytut oraz z innych źródeł: własnych lub ze środków przekazanych przez koproducentów i inne podmioty (§ 2 ust. 3 umowy).

Nadto Producent zobowiązał się, że w umowach koprodukcyjnych, dystrybucyjnych i innych związanych z filmem, zagwarantuje na swoją rzecz współwłasność autorskich praw majątkowych do filmu w wysokości co najmniej adekwatnej do wartości otrzymanego od Instytutu dofinansowania oraz zapewni sobie wykonywanie wszelkich praw z tym związanych (§ 3 ust. 2 umowy).

Udzieloną dotację Instytut przekazywać miał w ratach, uwzględniając harmonogram produkcji (§ 4 ust. 1 umowy). Wysokość i terminy płatności każdej raty miały być ustalane przez Instytut i Producenta w trybie roboczym stosownie do harmonogramu produkcji i realnego zaawansowania prac, przy czym drugie 50% dotacji mogło być wypłacone dopiero po ukończeniu przez Producenta zdjęć do filmu, w tym ostatnia rata w wysokości 10% wartości dotacji płatna miała być nie wcześniej niż po zakończeniu produkcji filmu, kolaudacji i przyjęciu przez Instytut rozliczenia dotacji (§ 4 ust. 2 umowy). Podstawą dokonania płatności kolejnej raty miało być każdorazowo rozliczenie poprzedniej raty i pisemny wniosek Producenta (§ 4 ust. 3 umowy). Do wniosku o uruchomienie wypłaty kolejnej raty dotacji Producent miał dołączyć, w formie załącznika, raport o zaawansowaniu produkcji filmu i rozliczenie poprzedniej raty dotacji, który to raport podlegać miał przyjęciu przez Instytut (§ 4 ust. 4 umowy).

Producent zobowiązał się przeznaczyć dotację udzieloną przez Instytut wyłącznie na sfinansowanie kosztów przedsięwzięcia (§ 5 ust. 1 umowy), a w przypadku wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem Producent zobowiązany był do jej zwrotu w wysokości określonej przez Instytut wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia przekazania środków w terminie wskazanym przez Instytut (§ 5 ust. 2 umowy). Jeżeli natomiast przy produkcji filmu Producent osiągnąłby przychody nieprzewidziane przy kalkulowaniu wielkości dotacji Instytutu i kosztów przedsięwzięcia, zobowiązany miał być do powiadomienia o tym Instytutu w ciągu 7 dni od daty ich uzyskania. W takich przypadkach Instytut miał podjąć decyzję o ewentualnym zmniejszeniu dotacji (§ 5 ust. 4 umowy).

Jeżeli po zawarciu umowy zostaną ujawnione okoliczności wskazujące, że Producent nie spełnia warunków do przyznania dotacji lub przysługuje mu dotacja w innej wysokości, wypłata dotacji miała zostać wstrzymana do czasu wyjaśnienia tych okoliczności (§ 8 umowy).

Dodatkowo Producent oświadczył, że zgodnie z rzetelnym i kompletnym kosztorysem i planem kosztów filmu, całkowity planowany koszt produkcji filmu wynosi kwotę 5.715.000 zł i poza udzieloną przez Instytut dotacją dysponuje środkami finansowymi własnymi, koproducentów oraz innych podmiotów i zobowiązuje się wykorzystać je wyłącznie na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięcia (§ 10 ust. 1 umowy). Producent potwierdził, że na podstawie odrębnych umów, dołączonych do wniosku o dofinansowanie, koszt produkcji filmu miał być współfinansowany przez (...), (...) Sp. z o.o. oraz Producenta (§ 10 ust. 2 umowy). Producent zobowiązał się, że ewentualne zmiany umów koprodukcyjnych i innych umów dotyczących finansowania przedsięwzięcia, nie naruszą interesu Instytutu i będą wprowadzane pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody Instytutu (§ 10 ust. 3 umowy). W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań przez koproducentów i inne podmioty, z którymi Producent zawarł umowy, w tym w szczególności nie przekazania przez nich umówionych środków finansowych na pokrycie kosztów przedsięwzięcia, Producent zobowiązany będzie do ich wniesienia we własnym zakresie bądź pozyskania nowych źródeł finansowania tak, by możliwym było wyprodukowanie filmu na warunkach ustalonych w umowie. W przeciwnym przypadku, w razie nie wyprodukowania filmu Producent zobowiązany będzie do zwrotu dotacji zgodnie z postanowieniami § 20 umowy (§ 10 ust. 4 umowy).

Do jednego z podstawowych, ale nie jedynych obowiązków Producenta, należało przekazanie Instytutowi utrwalonego na płycie DVD fragmentu filmu o długości 1/10 całości filmu oraz zorganizowania dla Dyrektora Instytutu zamkniętego pokazu w terminie ustalonym odrębnie przez Strony (§ 11 ust. 2 pkt 2.10 umowy).

Ponadto Producent miał przesłać do Instytutu pisemną propozycję terminów kolaudacji filmu i zorganizować: pierwszą kolaudację z kopii roboczej – wersja montażowa filmu przed udźwiękowieniem; drugą kolaudację – ostateczna wersja obrazu wraz z dźwiękiem oraz napisami czołowymi i końcowymi, po zgraniu. Druga kolaudacja miała być odbiorem technicznym filmu i powinna odbywać się w warunkach umożliwiających profesjonalną ocenę przedstawionego materiału pod względem jakości technicznej obrazu i dźwięku (§ 12 ust. 2 umowy). Przyjęcie filmu na kolaudacji następować miało w drodze podpisania protokołu przyjęcia filmu przez koproducentów i inwestorów. O miejscu i terminie każdej kolaudacji Producent miał poinformować Instytut celem umożliwienia Dyrektorowi Instytutu lub osobie przez niego upoważnionej wzięcie udziału w kolaudacji, lub miał zorganizować dla Instytutu odrębny pokaz. Jeżeli Instytut nie zgłosił uwag ani zastrzeżeń w terminie do 7 dni kalendarzowych, liczonych od dnia

uzgodnionego terminu kolaudacji lub odrębnego pokazu, należało uznać, że Instytut akceptuje film w zaprezentowanej postaci (§ 12 ust. 3 umowy).

Dodatkowo Producent miał przekazać nieodpłatnie FilMOTECE Narodowej jeden egzemplarz nieeksploatowanej kopii wyprodukowanego filmu na nośniku oraz materiały dokumentacyjne związane z produkcją filmu, w szczególności scenariusz, listę montażową lub/i dialogową, listę napisów, a także fotostudy i materiały reklamowe (w tym np. zdjęcia z planu, plakaty i inne materiały) – w terminie 30 dni po zakończeniu produkcji, nie później jednak niż w dniu rozpoczęcia dystrybucji filmu (§ 15 umowy).

Instytut uprawniony był do przeprowadzania kontroli przebiegu i sposobu produkcji filmu oraz prawidłowości wykorzystania otrzymanej z Instytutu dotacji, jak również kontroli rozliczenia przychodów i kosztów produkcji filmu (§ 17 ust. 1 umowy). Wyniki przeprowadzonej kontroli przedstawione miały być w protokole kontroli, który należało przekazać Producentowi uprawnionemu w terminie 7 dni od jego otrzymania do zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do jego treści (§ 17 ust. 6 umowy). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń przez Producenta, Instytut miał dokonać ich analizy, a w szczególności ponownego badania dokumentów, a następnie wprowadzić odpowiednie zmiany w protokole lub przekazać Producentowi pisemne wyjaśnienie przyczyn nieuwzględnienia wszystkich lub niektórych zastrzeżeń (§ 17 ust. 7 umowy). W terminie 7 dni od otrzymania nowego protokołu Producent miał podpisać protokół lub przedstawić pisemne wyjaśnienie przyczyn odmowy podpisu. Na podstawie protokołu kontroli sporządzone miało zostać wystąpienie pokontrolne, które niezwłocznie miało być przekazane Producentowi (§ 17 ust. 8 umowy).

Producent zobowiązany został do rozliczenia dotacji na warunkach określonych umową, w tym w szczególności do przedłożenia Instytutowi raportu końcowego, oceny jakościowej realizacji filmu i rozliczenia finansowego zadania (§ 18 ust. 1 umowy). Producent miał złożyć do Instytutu pisemne rozliczenie wyników kosztów produkcji filmu i oddzielnie uzyskanej dotacji, w ciągu 30 dni od zakończenia okresu prac końcowych filmu, określonego w harmonogramie produkcji (§ 18 ust. 2 umowy). Wykonanie umowy miało nastąpić z chwilą zaakceptowania przez Instytut raportu końcowego (§ 18 ust. 3 umowy). Instytut w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego i rzetelnego rozliczenia miał dokonać jego analizy pod kątem zasadności merytorycznej i prawidłowości formalno-rachunkowej i poinformować pisemnie Producenta o akceptacji złożonego rozliczenia, bądź jego odrzuceniu bądź też wezwać Producenta do uzupełnienia braków lub dokonania zmian w wyznaczonym terminie (§ 18 ust. 4 umowy).

Producent zobowiązany został do zwrotu dotacji z zysku osiągniętego z eksploatacji filmu w wysokości proporcjonalnej do udziału kwoty dotacji w kosztach produkcji filmu (§ 19 ust. 1 umowy). Zyskiem Producenta miały być wszystkie przychody Producenta z eksploatacji filmu, przewyższające koszt poniesiony przez Producenta na wyprodukowanie filmu, bez uwzględnienia kwoty dotacji (§ 19 ust. 2 umowy). W przypadku osiągnięcia zysku z eksploatacji filmu Producent był zobowiązany do zwrotu dotacji poprzez dokonywanie co 6 miesięcy przez okres 36 miesięcy od końca roku rozliczeniowego, w którym miała miejsce premiera filmu i w którym film był wyświetlany przez co najmniej 7 dni w kinach, wpłat w terminie 30 dni po upływie każdego półrocza na rachunek bankowy Instytutu (§ 19 ust. 5 umowy).

Z kolei Instytut uprawniony był odstąpić od umowy w przypadku wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności, zmniejszenia zakresu objętego dofinansowaniem produkcji filmu bez zgody Instytutu (§ 20 ust. 1 umowy). Odstępując od umowy Instytut miał określić kwotę wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia przekazania środków, zaś Producent zobowiązany został do jej zwrotu w terminie wskazanym przez Instytut nie dłuższym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania zwrotu (§ 20 ust. 2 umowy). W razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, tzn. w szczególności opóźnienia produkcji filmu, znacznego przekroczenia wydatków ujętych w kosztorysie lub w innej sytuacji, gdy według oceny Instytutu nie rokuje się ukończenia produkcji filmu na warunkach umowy, Instytut uprawniony był do odstąpienia od umowy po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu udzielonego Producentowi w piśmie wzywającym do usunięcia naruszeń (§ 20 ust. 3 umowy). Za przypadki dające Producentowi możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności w sytuacji opisanej w ust. 3 paragrafu, uważane były okoliczności mające charakter zewnętrznych zdarzeń nadzwyczajnych, które wystąpiły po zawarciu umowy, a

których Producent nie mógł przewidzieć ani im zapobiec i które miały istotny wpływ na realizację postanowień umowy /vis maior/ (§ 20 ust. 4 umowy).

Odstępując od umowy Instytut miał wezwać Producenta do zwrotu całej kwoty dotacji wraz z ustawowymi odsetkami, naliczanymi od dnia przekazania środków, zaś Producent zobowiązany był do jej zwrotu w terminie wskazanym przez Instytut, nie dłuższym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu (§ 22 ust. 3 umowy).

Wszelkie zmiany zawartej umowy wymagały zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności (§ 23 ust. 3 umowy).

(dowód: umowa nr (...) wraz z załącznikami – k. 91-227)

W dniu podpisania umowy powód (pozwany wzajemny) złożył wniosek o wypłatę pierwszej raty dotacji w wysokości 1.750.000 zł. Wniosek został zatwierdzony i jeszcze tego samego dnia, tj. w dniu 28 lipca 2011 r., dokonano wypłaty wnioskowanej kwoty na rzecz powoda (pozwanego wzajemnego).

(dowód: potwierdzenie wypłaty – k. 103 akt sprawy II C 709/13)

Powód (pozwany wzajemny) zobowiązany był do rozliczenia wypłaconej dotacji celem umożliwienia pozwanemu (powodowi wzajemnemu) oceny prawidłowości jej wykorzystania. Rozliczenie pierwszej raty dotacji było rozliczeniem częściowym dotacji na etapie realizacji filmu i stanowiło podstawę zapłaty drugiej raty dotacji. Powód (pozwany wzajemny) złożył raport częściowy rozliczenia dotacji w wysokości 1.750.000 zł w dniu 19 października 2011 r., a w dniu 16 listopada 2011 r. jego zmodyfikowaną wersję. Raport dotyczył rozliczenia za okres do dnia 15 września 2011 r.

(dowód: pismo – k. 661-684)

Rozliczenie pierwszej raty dotacji było podstawą zapłaty drugiej raty dotacji, przy czym 10% drugiej raty miało zostać wypłacone po spełnieniu dodatkowych warunków. O przyjęciu zatem rozliczenia pierwszej raty dotacji świadczy fakt zapłaty drugiej raty dotacji w wysokości 1.400.000 zł, pomimo braku pisma formalnie potwierdzającego przyjęcie rozliczenia pierwszej raty dotacji.

(dowód: dowód zapłaty pierwszej i drugiej raty dotacji – k. 686-687; zeznania świadka A. M. – k. 1434-1438, płyta CD: 00:39:43-01:54:07 – k. 1453; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491)

Na żądanie pozwanego (powoda wzajemnego) i w terminie przez niego wskazanym powód (pozwany wzajemny) złożył rozliczenie 40% dotacji w wysokości 1.400.000 zł.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 689, k. 351-377)

Pozwany (powód wzajemny) zaakceptował zmieniony harmonogram realizacji filmu przedstawiony w raporcie częściowym. Wskazał jedynie drobne zastrzeżenia co do przekroczenia kwoty kosztów w trzech pozycjach raportu częściowego. Powód (pozwany wzajemny) przedstawił dokumenty zmienione zgodnie z wymaganiem pozwanego (powoda wzajemnego).

(dowód: korespondencja e-mail – k. 379; pismo – k. 691-714; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491)

Pozwany (powód wzajemny) zgłosił jednak kolejne uwagi do raportu częściowego dotyczące pozycji grup kosztów. W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) przedstawił poprawiony raport częściowy.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 716-717; pismo – k. 719-751; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491)

Ponadto powód (pozwany wzajemny), na żądanie pozwanego (powoda wzajemnego), złożył w dniu 11 stycznia 2013 r. wersję raportu częściowego bez uwzględniania jednej z dwóch wersji prezentacji, tj. wersji zgodnej z aneksem, którego zawarcia dotyczyły toczące się równolegle rozmowy stron. Następnie pozwany (powód wzajemny) nie zgłaszał już dalszych zastrzeżeń wobec raportu częściowego.

(dowód: pismo – k. 753-769; protokół z przeprowadzonej kontroli – k. 771-789; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491; zeznania świadka A. M. – k. 1434-1438, płyta CD: 00:39:43-01:54:07 – k. 1453)

Pozwany (powód wzajemny) przeprowadził dwie kontrole prawidłowości wykorzystania dotacji przez powoda (pozwanego wzajemnego). Pierwsza kontrola objęła okres do dnia 4 października 2012 r. Druga kontrola natomiast została przeprowadzona po złożeniu raportu końcowego. Żadna z kontroli nie wykazała nieprawidłowości w zakresie wykorzystania dotacji. Wykorzystanie dotacji było także przedmiotem dwóch audytów przeprowadzonych przez zewnętrznych audytorów z listy audytorów prowadzonej przez pozwanego (powoda wzajemnego), zgodnie z wymogami pozwanego (powoda wzajemnego). Audyty nie wykazały nieprawidłowości w zakresie wykorzystania dotacji.

(dowód: raport z przeprowadzenia audytu – k. 439-659)

W dniu 11 sierpnia 2011 r. powód (pozwany wzajemny) zawarł umowę koprodukcyjną na realizację filmu z CANAL + (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Całkowity koszt produkcji filmu ustalony został na kwotę 9.095.596 zł, przy czym wkład CANAL+ (...) Sp. z o. o. miał wynosić 450.000 zł.

(dowód: umowa koprodukcji filmowej – k. 104-116 akt sprawy II C 709/13; zeznania świadka J. B. – k. 1537-1547, płyta CD: 01:19:28-04:09:21 – k. 1548; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453)

W dniu 5 września 2011 r. powód (pozwany wzajemny) podpisał umowy koprodukcji ze słowacką Spółką (...), holenderską Spółką (...) oraz rosyjską Spółką (...). W zawartych umowach strony ustaliły, iż budżet produkcji filmu będzie wynosić 2.260.000 € (ok. 9.095.596 zł). Powód (pozwany wzajemny) zobowiązał się do sfinansowania 90% budżetu filmu, a wkład koproducentów został ustalony na poziomie 10% budżetu.

(dowód: umowa koprodukcji – k. 117-172 akt sprawy II C 709/13; umowa koprodukcji – k. 173-229 akt sprawy II C 709/13; umowa koprodukcji – k. 230-286 akt sprawy II C 709/13; zeznania świadka J. B. – k. 1537-1547, płyta CD: 01:19:28-04:09:21 – k. 1548; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453)

W grudniu 2011 r. pozwany (powód wzajemny) zaakceptował umowę koprodukcyjną zawartą w dniu 21 grudnia 2011 r. przez powoda z Telewizją (...) S. A. z siedzibą w W.. Przedmiotowa umowa wyraźnie wskazywała na udział w produkcji filmu koproducentów zagranicznych (Słowacja, Rosja, Holandia) i budżet filmu w wysokości 9.095.595 zł.

(dowód: umowa koprodukcyjna – k. 964-981; korespondencja e-mail – k. 983-988; zeznania świadka T. I. – k. 1487-1488, płyta CD: 03: (...) -04:37:04 – k. 1491)

Pozwany (powód wzajemny) uczestniczył w pokazach filmu. Pierwsza kolaudacja odbyła się w dniu 20 lutego 2012 r. Przedmiotem pierwszej kolaudacji była wersja montażowa filmu i dlatego też w praktyce tylko podczas pierwszej kolaudacji zgłaszane są ewentualne zastrzeżenia wobec filmu. Natomiast druga kolaudacja obrazu filmu odbyła się w dniu 24 lipca 2012 r., przy udziale upoważnionego przedstawiciela pozwanego (powoda wzajemnego) W. H. oraz wskazanego przez pozwanego (powoda wzajemnego) eksperta K. P. (1). Przedmiotem drugiej kolaudacji była ostateczna wersja filmu. W konsekwencji, pokaz filmu na drugiej kolaudacji ma charakter czysto formalny, gdyż na tym etapie film nie podlega już w praktyce zmianom. Pozwany (powód wzajemny) nie zgłosił zastrzeżeń odnośnie jakości lub jakichkolwiek innych zastrzeżeń wobec zaprezentowanego filmu.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 381-395, k. 397; pismo – k. 399; pismo – k. 401-403; ekspertyza dla (...) k. 405-415; zeznania świadka A. M. – k. 1434-1438, płyta CD: 00:39:43-01:54:07 – k. 1453; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586)

Pomimo kilkukrotnych próśb, pozwany (powód wzajemny) początkowo odmawiał doręczenia powodowi (pozwanemu wzajemnemu) wskazanej opinii eksperta, powołując się na tajemnicę przedsiębiorstwa i prawa autorskie. Opinia ostatecznie została doręczona powodowi (pozwanemu wzajemnemu) w dniu 2 stycznia 2013 r.

(dowód: pismo – k. 417; wniosek o udostępnienie informacji publicznej – k. 419; pismo – k. 421-422; pismo – k. 424; pismo – k. 426-437; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453)

W dniu 12 września 2012 r. film uzyskał status koprodukcji realizowanej zgodnie z Europejską Konwencją o koprodukcji filmowej nadany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który to projekt był realizowany jako koprodukcja polsko-holendersko-rosyjsko-słowacka.

(dowód: pismo – k. 333)

Pozwany (powód wzajemny) w okresie od dnia 17 września 2012 r. do dnia 4 października 2012 r. przeprowadził kontrolę mającą na celu ustalenie prawidłowości wykorzystania dotacji. W protokole pokontrolnym nie zostały stwierdzone żadne nieprawidłowości lub braki dokumentacji w zakresie wykorzystania dotacji, przebiegu i sposobu produkcji filmu lub rozliczenia przychodów i kosztów produkcji filmu. Powód (pozwany wzajemny) przekazał osobie kontrolującej wszystkie żądane dokumenty.

(dowód: protokół kontroli – k. 771-789; zeznania świadka T. D. – k. 1467-1472, płyta CD:00:32:55-01:36:44 – k. 1491)

Pismem z dnia 8 października 2012 r. powód (pozwany wzajemny) ustosunkował się do protokołu kontroli. Pozwany (powód wzajemny) uznał jednak, że konieczne jest szczegółowe udokumentowanie kosztów produkcji całości filmu poniesionych przez koproducentów zagranicznych i stronę polską wraz z uzasadnieniem przekroczenia poszczególnych pozycji kosztowych. W związku z tym zażądał doręczenia umów koprodukcyjnych, udokumentowania kosztów produkcji całości filmu oraz wyjaśnień odnośnie przekroczenia poszczególnych pozycji kosztowych.

(dowód: pismo – k. 801; pismo – k. 803-811)

Powód (pozwany wzajemny) ustosunkował się do żądań pozwanego (powoda wzajemnego) w piśmie z dnia 26 października 2012 r. Po pierwsze, powód (pozwany wzajemny) wskazał, że umowy z koproducentami zagranicznymi zostały już wcześniej doręczone pozwanemu. Po drugie, każdy z koproducentów wykonuje część prac w ramach produkcji filmu, ponosząc jej koszty, które zostają wyliczone po zakończeniu wszystkich prac nad filmem. Po trzecie, powód (pozwany wzajemny) przypomniał pozwanemu (powodowi wzajemnemu), że wraz z pismem z dnia 8 lutego 2012 r. został złożony plan finansowy uwzględniający zmienioną strukturę finansowania, uwzględniającą udział koproducentów zagranicznych.

(dowód: pismo – k. 813-820; pismo – k. 822-897; korespondencja e-mail – k. 899; pismo – k. 901-903; zeznania świadka Ł. K. – k. 1473-1479, płyta CD: 01:39:39-02:44:07 – k. 1491; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586)

W dniu 5 listopada 2012 r. strony odbyły spotkanie, którego przedmiotem było wyjaśnienie wątpliwości pozwanego (powoda wzajemnego) zawartych w piśmie z dnia 12 października 2012 r. Następnego dnia po spotkaniu, ale odpowiadając na pismo powoda (pozwanego wzajemnego) z dnia 26 października 2012 r., pozwany (powód wzajemny) zażądał doręczenia kolejnych dokumentów, a mianowicie załączników do umów z koproducentami zagranicznymi,

wykazu i wielkości wymagalnych wierzytelności, które nie zostały uregulowane, szacunkowych kosztów prac niezbędnych do wykonania. Ponadto pozwany (powód wzajemny) zażądał przedstawienia szczegółowego wykazu prac wykonywanych przez każdego z koproducentów zagranicznych, jeżeli wkład finansowy koproducentów jest przeznaczony na wykonanie prac, a nie przekazany na konto powoda (pozwanego wzajemnego).

(dowód: nagranie i stenogram spotkania z dnia 5 listopada 2012 r. – k. 309-331; pismo – k. 905; pismo – k. 907; zeznania świadka M. P. – k. 1486-1487, płyta CD: 03:39:30-03:53:27 – k. 1491; zeznania świadka T. D. – k. 1467-1472, płyta CD:00:32:55-01:36:44 – k. 1491; zeznania świadka Ł. K. – k. 1473-1479, płyta CD: 01:39:39-02:44:07 – k. 1491; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586)

W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) zwrócił się o przedłużenie terminu na złożenie dokumentacji z 7 dni na 14 dni z uwagi na obowiązki związane z premierami filmu oraz jego wejściem na ekrany kin w całej Polsce. Równocześnie wskazał, że udostępnił osobie przeprowadzającej kontrolę na zlecenie pozwanego (powoda wzajemnego) wszystkie żądane przez niego dokumenty, a kontroler nie oczekiwał przedstawienia dokumentów wskazanych przez pozwanego (powoda wzajemnego) w piśmie z dnia 6 listopada 2012 r. Niemniej jednak powód (pozwany wzajemny) przedstawił pozwanemu (powodowi wzajemnemu) dokumenty oraz informacje wskazane w piśmie z dnia 6 listopada 2012 r., w szczególności informacje na temat prac wykonanych przez koproducentów zagranicznych.

(dowód: pismo – k. 909; pismo – k. 911-959; zeznania świadka T. D. – k. 1467-1472, płyta CD:00:32:55-01:36:44 – k. 1491)

W dniu 7 listopada 2012 r. pozwany (powód wzajemny) skierował do powoda (pozwanego wzajemnego) zapytanie odnośnie daty zawarcia umów z koproducentami zagranicznymi. Pozwany (powód wzajemny) po upływie ponad roku od przeprowadzonego audytu powziął bowiem wątpliwości, czy powód (pozwany wzajemny) podpisał takie umowy. Wątpliwości w tym zakresie były także przedmiotem wyjaśnień na spotkaniu w dniu 5 listopada 2012 r.

(dowód: pismo – k. 961-962; nagranie i stenogram rozmowy stron z dnia 5 listopada 2012 r. – k. 309-331)

Zakończenie produkcji filmu nastąpiło z chwilą wykonania kopii wzorcowej, która została wytworzona w dniu 2 listopada 2012 r. Kopia wzorcowa została wykonana w terminie ustalonym przez strony.

(dowód: raport końcowy – k. 335-349; korespondencja e-mail – k. 351-377, k. 379; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

W dniu 8 lutego 2012 r., zgodnie z ustaleniami poczynionymi na etapie zawierania umowy, powód (pozwany wzajemny) zwrócił się do pozwanego (powoda wzajemnego) z pismem dotyczącym zawarcia aneksu do umowy, obejmującego zmianę struktury finansowania oraz zwiększenie kwoty dotacji (tzw. zwyczajka). Powód (pozwany wzajemny) załączył do wniosku plan finansowy uwzględniający informacje o wkładach koproducentów z poszczególnych krajów i w konsekwencji zmienioną strukturę finansowania produkcji i zmieniony budżet produkcji.

(dowód: pismo – k. 901-903; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

W nawiązaniu do wniosku z dnia 8 lutego 2012 r., w dniu 12 kwietnia 2012 r. pozwany (powód wzajemny) zażądał od powoda (pozwanego wzajemnego) przedstawienia formalnego wniosku o zawarcie aneksu do umowy w postaci wypełnionego formularza o zmianach, które zaistniały w wyniku postępu prac produkcyjnych. W odpowiedzi, w dniu 13 kwietnia 2012 r. powód (pozwany wzajemny) złożył wypełniony formularz jako formalny wniosek o zawarcie aneksu do umowy, który miał dotyczyć w szczególności zwyczajki dotacji pozwanego (powoda wzajemnego). Dodatkowo powód (pozwany wzajemny) przedstawił zmieniony plan finansowy.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 986-988; korespondencja e-mail – k. 990-993; zeznania świadka Ł. K. – k. 1473-1479, płyta CD: 01:39:39-02:44:07 – k. 1491; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

W kwietniu 2012 r. powód (pozwany wzajemny) przedstawił pozwanemu (powodowi wzajemnemu) umowy z koproducentami słowackim i rosyjskim wraz z tłumaczeniami przysięgłymi.

(dowód: pismo – k. 995-1146; zeznania świadka Ł. K. – k. 1473-1479, płyta CD: 01:39:39-02:44:07 – k. 1491; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

W dniu 17 maja 2012 r. pozwany (powód wzajemny) wyraził zgodę na zmianę struktury finansowania filmu, wnioskowaną przez powoda (pozwanego wzajemnego), bez uwzględniania zwwyżki dotacji pozwanego (powoda wzajemnego). Po otrzymaniu zgody na zmianę struktury finansowania filmu, uwzględniającej udział koproducentów zagranicznych i zmianę budżetu, powód (pozwany wzajemny) skierował do pozwanego (powoda wzajemnego) szereg pism z prośbą o przyznanie tzw. zwwyżki dotacji, zgodnie z ustaleniami z etapu zawierania umowy i wnioskami z dnia 8 lutego 2012 r. oraz z dnia 13 kwietnia 2012 r.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1147; pismo – k. 1149; pismo – k. 1151-1153; pismo – k. 1155-1156)

W maju 2012 r. film został wyświetlony w ramach konkursu głównego 37. (...) w G., którego przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego była Dyrektor (...) p. A. O.. Dodatkowo film został zgłoszony również m. in. do (...)(...) oraz 28. (...) Festiwalu Filmowego. (dowód: zeznania świadka J. B. – k. 1537-1547, płyta CD: 01:19:28-04:09:21 – k. 1548; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491; zeznania świadka M. C. – k. 1532-1536, płyta CD: 00:12:15-01:07:39 – k. 1548)

Na powyższym Festiwalu film (...) otrzymał nagrodę dziennikarzy oraz specjalne wyróżnienie jury za „odwagę w poruszaniu tematów” (okoliczności niesporne)

W dniu 26 czerwca 2012 r., w nawiązaniu do rozmowy z pracownikiem pozwanego (powoda wzajemnego) W. H., powód (pozwany wzajemny) złożył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) prezentację budżetu w formacie zgodnym z formatem załączonym do umowy. Zarazem wyjaśnił pozwanemu (powodowi wzajemnemu) przyczyny różnic prezentacji budżetu na potrzeby koprodukcji międzynarodowej i produkcji krajowej.

(dowód: pismo – k. 1158-1186; zeznania świadka W. H. – k. 1444-1452, płyta CD: 03:09:46-05:39:46 – k. 1453; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

Dwa miesiące po przeprowadzonej rozmowie, pozwany (powód wzajemny) skierował do powoda (pozwanego wzajemnego) pismo, którego treść zawierała twierdzenie, jakoby w ocenie (...) z siedzibą w W. brak było udokumentowania, racjonalnego uzasadnienia dla przyznania zwwyżki dotacji i zwiększenia budżetu. W odpowiedzi, pismem z dnia 30 sierpnia 2012 r. powód (pozwany wzajemny) zwrócił uwagę pozwanego (powoda wzajemnego) na jednoznaczne ustalenia stron oraz czynności obu stron podjęte w wyniku tych ustaleń.

(dowód: pismo – k. 1188; pismo – k. 1190-1191)

W dniu 9 listopada 2012 r. miała miejsce premiera kinowa filmu i rozpoczęła się jego dystrybucja kinowa. Informacja o premierze umieszczona była także na stronie internetowej Instytutu (...) wraz z informacją o współfinansowaniu tegoż filmu przez (...) oraz o tym, iż „Polska premiera filmu odbyła się podczas (...)”.

Powód (pozwany wzajemny) w dalszym ciągu nie uzyskał od pozwanego (powoda wzajemnego) nawet projektu aneksu do umowy. Wobec powyższego, pismem z dnia 3 grudnia 2012 r. powód (pozwany wzajemny) ponownie wezwał pozwanego (powoda wzajemnego) do zawarcia aneksu do umowy, co było konieczne celem zawarcia umowy z E..

(dowód: pismo – k. 909; pismo – k. 1193-1194)

W dniu 23 grudnia 2012 r. powód (pozwany wzajemny) otrzymał od pozwanego (powoda wzajemnego) drogą mailową dwa pisma datowane na dzień 20 grudnia 2012 r. W pierwszym z tych pism zawarte było żądanie przedstawienia do dnia 31 grudnia 2012 r. kosztorysu wynikowego produkcji filmu lub pełnej specyfikacji kosztów poniesionych do dnia 20 grudnia 2012 r. wraz z dokumentacją księgową. Dodatkowo pozwany (powód wzajemny) zażądał uzasadnienia zmian w harmonogramie przedstawionym w raporcie częściowym, chociaż wcześniej zaakceptował ten harmonogram. W drugim ze wskazanych pism, pozwany (powód wzajemny) żądał zmiany prezentacji kosztorysu nowego budżetu produkcji filmu poprzez dostosowanie do prezentacji kosztorysu przedstawionego w załączniku do umowy. Równocześnie pozwany (powód wzajemny) potwierdził, że w odpowiedzi na wnioski powoda (pozwanego wzajemnego) z dnia 8 lutego 2012 r. oraz z dnia 13 kwietnia 2012 r. wyraził zgodę na zmianę struktury finansowania, a wnioski nie zostały uwzględnione tylko w zakresie tzw. zwózki dotacji. W odpowiedzi na oba pisma z dnia 20 grudnia 2012 r. powód (pozwany wzajemny) złożył wymagane dokumenty i wyjaśnienia.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1196-1197; korespondencja e-mail – k. 379; korespondencja e-mail – k. 1199; pismo – k. 1201-1206; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491)

Wcześniej natomiast, w piśmie z dnia 28 listopada 2012 r. pozwany (powód wzajemny) zażądał dostosowania kosztorysów załączonych do umów z koproducentami zagranicznymi do formatu załączonego do umowy. W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) złożył kosztorys zawierający wykaz kosztów z dotacji pozwanego (powoda wzajemnego) i kosztów pokrywanych przez koproducentów zagranicznych wraz z wyjaśnieniami odnośnie schematu budżetu filmu. Ponadto powód (pozwany wzajemny) wskazał, że inna jest prezentacja budżetu na potrzeby pozwanego (powoda wzajemnego), a inna na potrzeby koprodukcji międzynarodowej. Prezentacja budżetu w formie załączonej do umowy była bowiem skonstruowana tak, że niemożliwe wręcz było wykorzystanie tej formy do przedstawienia budżetu na koprodukcję. Powód (pozwany wzajemny) wskazał także na sposób, w jaki dotacja E. była uwzględniana w budżecie produkcji, a czynności (usługi) wykonywane przez koproducentów były zgodne z załącznikami do umów koprodukcyjnych złożonych już pozwanemu (powodowi wzajemnemu).

(dowód: pismo – k. 1208; pismo – k. 1210-1214; pismo – k. 1216-1217)

Pozwany (powód wzajemny) w piśmie z dnia 31 grudnia 2012 r. podniósł zastrzeżenia wobec prezentacji kosztorysu przedstawionego przez powoda (pozwanego wzajemnego) z pismem z dnia 12 grudnia 2012 r. w zakresie poszczególnych grup kosztów (poziom szczegółowości oraz koszt całościowy). Ponadto zgłosił zastrzeżenia odnośnie uwzględnienia dotacji w wysokości wyższej niż wskazana w umowie. Pozwany (powód wzajemny) zażądał także uzasadnienia zmian wprowadzonych do harmonogramu załączonego do raportu częściowego. Równocześnie pozwany (powód wzajemny) stwierdził, że dopiero po rozliczeniu drugiej raty dotacji możliwe będzie podpisanie aneksu do umowy.

(dowód: pismo – k. 1219-1220)

W nawiązaniu do pisma pozwanego (powoda wzajemnego) z dnia 31 grudnia 2012 r., w dniu 2 stycznia 2013 r. odbyło się spotkanie stron dotyczące uzgodnienia szczegółów kosztorysu oraz pozostałej dokumentacji koniecznej do podpisania aneksu do umowy.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1222-1224; kopia przykładowej formy oczekiwanego zestawienia kosztów – k. 1226; zeznania świadka Ł. K. – k. 1473-1479, płyta CD: 01:39:39-02:44:07 – k. 1491; zeznania świadka M. K. – k. 1480-1485, płyta CD: 02:45:50-03:36:19 – k. 1491; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD: 00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

Powód (pozwany wzajemny) doręczył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) dokumenty w prezentacji zgodnej z żądaniem pozwanego (powoda wzajemnego) przedstawionym na spotkaniu. Wobec zastrzeżeń odnośnie tej

prezentacji, złożonych przez pozwanego (powoda wzajemnego) w rozmowie telefonicznej, powód (pozwany wzajemny) złożył kolejną prezentację.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1228-1229; pismo – k. 1230-1232; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

Wobec ponawiania przez pozwanego (powoda wzajemnego) kolejnych żądań dotyczących dokumentów już złożonych, ale w innej prezentacji, oraz braku choćby wstępnego projektu aneksu do umowy, którego przygotowaniu dokumenty te miały służyć, a także wobec odmowy udzielenia tzw. zwyżki dotacji pomimo ustaleń stron na etapie zawierania umowy, powód (pozwany wzajemny) zdecydował się na zwrócenie uwagi na zaistniałą sytuację Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(dowód: pismo – k. 1234-1244)

Ponadto pismem z dnia 22 stycznia 2013 r. powód (pozwany wzajemny) ponownie wyjaśnił pozwanemu (powodowi wzajemnemu) możliwe sposoby podziału środków E. w ramach sporządzania budżetu produkcji. Zgodnie z zasadą wybraną przez koproducentów filmu, środki z E. miały zostać przekazane powodowi (pozwanemu wzajemnemu).

(dowód: pismo – k. 1246)

W dniu 4 lutego 2013 r. odbyło się spotkanie stron z udziałem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(dowód: pismo – k. 1248-1256; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586)

Kolejne spotkanie stron odbyło się w dniu 6 lutego 2013 r. W jego toku pozwany (powód wzajemny) przedstawił powodowi (pozwanemu wzajemnemu) warunek zawarcia aneksu do umowy w postaci przedstawienia oświadczeń koproducentów zagranicznych. Cztery dni po spotkaniu, w dniu 11 lutego 2013 r., pozwany (powód wzajemny) skierował do powoda (pozwanego wzajemnego) notatkę ze spotkania, zmieniającą jego przebieg i ustalenia. Zgodnie z treścią notatki podpisanie aneksu do umowy miałoby nastąpić po rozliczeniu końcowym dotacji. Powód (pozwany wzajemny) zgłosił zastrzeżenia wobec treści notatki, informując o gotowości złożenia oświadczeń koproducentów, tak jak ustalono na spotkaniu stron.

(dowód: pismo – k. 1258; korespondencja e-mail – k. 1260-1261; pismo – k. 1263-1264; zeznania świadka I. W. – k. 1438-1442, płyta CD: 01:57:25-03:07:39 – k. 1453; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586)

W czasie, gdy strony prowadziły korespondencję dotyczącą żądań pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie dokumentacji, która miał stanowić podstawę zawarcia aneksu do umowy, pozwany (powód wzajemny) już latem 2012 r. rozpowszechniał informacje, jakoby powód (pozwany wzajemny) odmawiał rozliczenia dotacji lub rozliczał dotację w sposób nierzetelny, co miało rzekomo spowodować odstąpienie od umowy przez pozwanego (powoda wzajemnego).

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1266-1267; zeznania świadka J. S. – k. 1559-1562, płyta CD:00:03:59-00:35:53 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego D. J. – k. 1562-1575, płyta CD:00:43:57-03:22:52 – k. 1586; zeznania reprezentanta powoda/pozwanego wzajemnego V. K. – k. 1575-1579, płyta CD: 03:24:13-04:09:48 – k. 1586)

C. Zdarzenia mające miejsce po złożeniu przez (...) z siedzibą w W. w dniu 19 marca 2013 r. oświadczenia o odstąpieniu od umowy

W dniu 19 marca 2013 r., działając na podstawie § 20 oraz § 22 umowy z dnia 28 lipca 2011 r. o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...) nr (...), (...) w W. odstąpił od niej

w całości z powodu nienależytego wykonywania zobowiązań umownych przez producenta (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. polegających na:

- 1) niewykonaniu zobowiązania do wyprodukowania filmu zgodnie z zatwierdzonym w umowie planowanym kosztem produkcji, tj. w ramach kwoty 5.715.000 zł i zwiększeniu budżetu kosztów produkcji filmu bez uprzedniej zgody Instytutu do kwoty 9.095.596 zł, tj. niewykonaniu zobowiązania z § 2 ust. 3 oraz z § 11 ust. 2.2.1 umowy,
- 2) niewykonaniu zobowiązania uzyskania uprzedniej zgody Instytutu na zmiany umów koprodukcyjnych i zawarciu bez uprzedniej wiedzy i zgody Instytutu umów z koproducentami zagranicznymi, tj. niewykonania zobowiązania z § 10 ust. 3 w związku z § 22 ust. 1 umowy,
- 3) niewykonaniu zobowiązania zorganizowania kolaudacji filmu i w ten sposób uniemożliwienia Dyrektorowi Instytutu lub osobie przez niego upoważnionej wzięcia w niej udziału oraz dopełnienia formalności poprzez sporządzenie i podpisanie protokołu przyjęcia filmu, tj. niewykonania zobowiązania z § 12 ust. 2 umowy,
- 4) niewykonaniu zobowiązania niezmienniania zasad podziału wpływów z rozpowszechniania filmu poprzez przyjęcie w podpisanych umowach koprodukcyjnych z zagranicznymi partnerami odmiennych niż poprzednio i niezgodzonych z Instytutem reguł zmniejszających udział dotacji (...) w nowym budżecie filmu, tj. naruszenie zobowiązania z § 11 ust. 2.2.9 umowy.

Zważywszy na wagę niewykonanych zobowiązań i uporczywy charakter ich niewykonywania, (...), chroniąc swój interes prawny i odstępując od umowy, wezwał (...) Sp. z o.o. do zwrotu przekazanej kwoty dotacji w wysokości 3.150.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia ich przekazania oraz dokonania wpłaty ww. kwoty na konto Instytutu w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od daty otrzymania pisma.

(dowód: pismo – k. 1269-1270; zeznania świadka J. B. – k. 1537-1547, płyta CD: 01:19:28-04:09:21 – k. 1548; zeznania reprezentanta pozwanego/powoda wzajemnego A. O. – k. 1579-1584, płyta CD: 04:10:57-05:48:57 – k. 1586)

Powód (pozwany wzajemny) uznał odstąpienie od umowy z dnia 28 lipca 2011 r. za bezskuteczne.

(dowód: pismo – k. 1272)

Pismem z dnia 16 maja 2013 r., doręczonym powodowi (pozwanemu wzajemnemu) w dniu 28 maja 2013 r., pozwany (powód wzajemny) zwrócił się o wyjaśnienie okoliczności, które wcześniej powołał jako podstawy odstąpienia od umowy. W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) wskazał, że okoliczności powołane przez pozwanego (powoda wzajemnego) jako rzekoma podstawa odstąpienia od umowy i okoliczności wskazane przez pozwanego (powoda wzajemnego) w piśmie z dnia 16 maja 2013 r. są tożsame. Powód (pozwany wzajemny) zwrócił się zatem o wyjaśnienie stanowiska pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie związania stron umową, wyrażając zarazem gotowość wyjaśnienia kwestii podniesionych w piśmie z dnia 16 maja 2013 r.

(dowód: pismo – k. 1274-1275; pismo – k. 1277-1279)

Pismem dnia 29 maja 2013 r., doręczonym powodowi (pozwanemu wzajemnemu) w dniu 31 maja 2013 r., pozwany (powód wzajemny) poinformował powoda (pozwanego wzajemnego) o przeprowadzeniu kontroli rozliczania dotacji. Przedmiotem kontroli miał być raport końcowy, w tym w szczególności wkład koproducentów międzynarodowych. W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) ponownie zwrócił się o wyjaśnienie stanowiska pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie związania stron umową. Wobec braku odpowiedzi na pytania o stanowisko pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie stosunków umownych stron, powód (pozwany wzajemny) po raz kolejny pismem z dnia 7 czerwca 2013 r. zwrócił się do pozwanego (powoda wzajemnego) o wyjaśnienie.

(dowód: pisma – k. 1277-1279; zawiadomienie – k. 1281-1282)

Pismem z dnia 10 czerwca 2013 r., w odpowiedzi na pisma powoda (pozwanego wzajemnego) z dnia 3 czerwca 2013 r. oraz z dnia 4 czerwca 2013 r., pozwany (powód wzajemny) wskazał, że „skierowanie do Państwa kontroli jest odpowiedzią na złożony przez Państwa w (...) raport końcowy”.

(dowód: pismo – k. 1284; zeznania świadka T. D. – k. 1467-1472, płyta CD: 00:32:55-01:36:44 – k. 1491)

Kontroler wyznaczony przez pozwanego (powoda wzajemnego) zażądał od powoda (pozwanego wzajemnego) wykazania „dokumentacją finansowo-księgową wkładów finansowych do budżetu filmu wszystkich koproducentów międzynarodowych za okres od dnia 3 listopada 2012 r. do dnia 25 kwietnia 2013 r.”. Ponadto kontroler zażądał przedstawienia raportu częściowego oraz pisma pozwanego (powoda wzajemnego), które zostało „wysłane do Państwa w zeszły piątek”.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 1286-1287; korespondencja e-mail – k. 1289; zeznania świadka T. D. – k. 1467-1472, płyta CD:00:32:55-01:36:44 – k. 1491)

Powód (pozwany wzajemny) wyjaśnił kontrolerowi, że żaden z koproducentów zagranicznych nie wpłacał środków finansowych na rzecz powoda (pozwanego wzajemnego). Zgodnie z wymaganiami E. i innych instytucji narodowych finansujących film, każdy z koproducentów realizował swoją część budżetu oddzielnie i samodzielnie, ponosząc odpowiedzialność za zgromadzenie odpowiednich środków finansowych i za rozliczenie z instytucjami narodowymi. Ponadto powód (pozwany wzajemny) wyjaśnił, że każdy z koproducentów realizował swoje zadania przez cały okres produkcji, a nie od dnia 3 listopada 2012 r.

(dowód: pismo – k. 1291)

Kontrola produkcji filmu zakończona została w dniu 11 czerwca 2013 r. sporządzeniem protokołu. Pismem z dnia 17 czerwca 2013 r. powód (pozwany wzajemny) przedstawił umotywowane zastrzeżenia do protokołu z przeprowadzonej kontroli produkcji filmu.

(dowód: protokół z przeprowadzonej kontroli – k. 771-789; pismo – k. 1293-1296)

Pozwany (powód wzajemny) nie odpowiedział na pismo z uwagami do protokołu kontroli. Natomiast powód (pozwany wzajemny), w odpowiedzi na pismo pozwanego (powoda wzajemnego) z dnia 10 czerwca 2013 r., ponownie zwrócił uwagę na konieczność jednoznacznego odniesienia się przez pozwanego (powoda wzajemnego) do kwestii stosunków umownych stron. Powód (pozwany wzajemny) wskazał, że przeprowadzoną kontrolę uznaje za przyznanie przez pozwanego (powoda wzajemnego), że odstąpienie od umowy było bezskuteczne. Na wskazane pismo powód (pozwany wzajemny) nie otrzymał jednak odpowiedzi.

(dowód: pismo – k. 1298-1299)

Koproducenci filmu z Rosji i Holandii przedstawili powodowi (pozwanemu wzajemnemu) wyniki audytów przeprowadzonych przez zewnętrznych biegłych rewidentów w zakresie kosztorysów wydatków poniesionych przez każdego z nich w związku z produkcją filmu. Zestawienia kosztów załączone do raportów audytorów były tożsame z zestawieniami przekazanymi kontrolerowi pozwanego (powoda wzajemnego) podczas kontroli przeprowadzonej w czerwcu 2013 r.

(dowód: oświadczenia audytorów – k. 1301-1314; kosztorysy przekazane podczas kontroli – k. 1316-1330)

Powód (pozwany wzajemny) rozliczył wkład do produkcji filmu Telewizji (...) S. A. na podstawie umowy koprodukcyjnej. Pismem z dnia 28 czerwca 2013 r., dotyczącym ostatecznego rozliczenia, Telewizja (...) S. A. wystąpiła o wystawienie faktury korygującej do faktury wystawionej przez powoda (powoda wzajemnego).

(dowód: pismo – k. 1332-1333)

W dniu 25 kwietnia 2013 r. powód (pozwany wzajemny) doręczył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) raport końcowy.

(dowód: raport końcowy – k. 335-349)

Pozwany (powód wzajemny) nie złożył uwag w terminie 30 dni od dnia złożenia rozliczenia dotacji. Uwagi zostały złożone po tym terminie. Uwagi nie zawierały jakichkolwiek zastrzeżeń dotyczących wykorzystania wypłaconej dotacji lub udokumentowania jej wykorzystania. Pomimo zgłoszenia uwag po terminie, powód (pozwany wzajemny) wyraził jednak gotowość wyjaśnienia wątpliwości pozwanego (powoda wzajemnego), po uprzednim wyjaśnieniu stanowiska pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie stosunków umownych stron, a to wobec faktu, że pozwany (powód wzajemny) złożył wcześniej oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Pozwany (powód wzajemny) zignorował jednak prośbę powoda (pozwanego wzajemnego) i oświadczył, że raport końcowy odrzuca.

(dowód: pismo – k. 791-793; pismo – k. 795-796; pismo – k. 798-799)

Powód (pozwany wzajemny) złożył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) „Raport o osiągniętych przychodach oraz zysku z eksploatacji filmu dofinansowanego dotacją z (...)”.

(dowód: raport – k. 1335-1338)

Powyższy stan faktyczny Sąd meriti ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy oraz dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy II C 709/13, które de facto pokrywały się w przeważającej części z dokumentami zgromadzonymi w toku niniejszej sprawy. Sąd uznał bowiem dowody z dokumentów za wiarygodne, gdyż ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Zeznania natomiast przesłuchanych w sprawie świadków oraz reprezentantów stron występujących w przedmiotowej sprawie były w kluczowych kwestiach wiarygodne, spójne wewnątrz i korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów, dzięki czemu pozwoliły Sądowi ustalić spójny stan faktyczny. Sąd meriti nie podzielił jedynie depozycji przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków oraz reprezentanta pozwanego (powoda wzajemnego) w zakresie, w jakim wskazywali oni, jakoby (...) z siedzibą w W. nie było wiadome, iż przedmiotowy film miał zostać wyprodukowany w ramach koprodukcji międzynarodowej, a tym bardziej nie wyrażał na powyższe zgody, a także jakoby nigdy nie doszło do kolaudacji filmu fabularnego pt. (...). Zdaniem Sądu bowiem zgromadzony materiał dowodowy w niniejszej sprawie w postaci dowodów osobowych jednoznacznie wskazuje, iż były prowadzone nieformalne rozmowy na temat udziału czynnika międzynarodowego w produkcji filmu pt. (...), o czym pozwany I (powód wzajemny) od początku wiedział. Dodatkowo nie sposób zgodzić się z twierdzeniami, jakoby nie została zorganizowana oficjalna kolaudacja filmu, podczas gdy ze zgromadzonej dokumentacji wynika, że pokazy takowe zostały zorganizowane, a przedstawiciele (...) z siedzibą w W. w nich uczestniczyli.

Sąd oddalił natomiast w toku rozprawy w dniu 6 października 2014 r. wniosek pełnomocnika powoda (pozwanego wzajemnego) o odtworzenie filmu podczas rozprawy, albowiem Sąd meriti nie miał jakichkolwiek wątpliwości odnośnie tego, iż przedmiotowy film istnieje oraz pozostaje w obiegu, a kwestia jego jakości – abstrahując, iż jest to kwestia ocenna – jawiła się jako okoliczność irrelevantna dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy. Ponadto pozwany (powód wzajemny) nie kwestionował jakości filmu. Dodatkowo Sąd oddalił wniosek powodowej (pozwaney wzajemnej) Spółki o dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków M. Ł. i A. C., gdyż okoliczności, na które zeznawać miały wskazane osoby nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Z kolei w toku rozprawy w dniu 1 grudnia 2014 r. Sąd postanowił oddalić wniosek powoda (pozwanego wzajemnego) o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, albowiem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (na datę rozstrzygnięcia przedmiotowego wniosku) pozwalał na wydanie merytorycznego orzeczenia, a zgodnie z dyspozycją art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu mogą być jedynie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Dodatkowo Sąd odstąpił od odtworzenia nagrania wywiadu udzielonego przez Dyrektor (...) z siedzibą w W. z uwagi na okoliczność,

iż ostatecznie strony nie kwestionowały stenogramu zapisu przedmiotowego nagrania, do którego odtworzenia konieczne nadto było skorzystanie z innego sprzętu komputerowego niż dostępny na sali rozpraw.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Dla przejrzystości czynionego wyводу, w pierwszej kolejności omówione zostaną przesłanki, dla których Sąd meriti uznał, iż **powództwo wzajemne** nie było zasadne i jako takie podlegało oddaleniu w całości. Ocena bowiem prawnej skuteczności dokonanego przez (...) z siedzibą w W. w dniu 19 marca 2013 r. odstąpienia od umowy o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...) przekładała się na zasadność wytoczonego przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. powództwa głównego w zakresie obowiązku zapłaty ostatniej części dotacji udzielonej przez (...) z siedzibą w W. na produkcję filmu fabularnego pt. (...).

Celem poczynienia oceny prawnej skuteczności dokonanego w dniu 19 marca 2013 r. przez pozwanego (powoda wzajemnego) odstąpienia od zawartej umowy należało przesądzić, w oparciu o jaką normę prawną nastąpiło odstąpienie od umowy zawartej między stronami w dniu 28 lipca 2011 r., mianowicie ustawową (jak wywodził pozwany [powód wzajemny]), czy też umowną (jak wywodził powód [pozwany wzajemny]).

Na wstępie podkreślić należy, iż zgodnie z obowiązującą w polskim prawie cywilnym zasadą pacta sunt servanda umowa nie może być wolą jednej strony tej umowy rozwiązana. Ustawodawstwo przewiduje jednak wyjątki od tej zasady, a jeden ze sposobów jednostronnego rozwiązania umowy stanowi odstąpienie od umowy. Wskazane oświadczenie woli w przedmiocie odstąpienia od umowy oparte może być na ustawowym uregulowaniu, do którego zalicza się m. in. przepis art. 27 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 132, poz. 1111 ze zm.) bądź też na umownym uregulowaniu stosownie do treści art. 395 k.c. (chyba, że przepis szczególny wyłącza taką możliwość).

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 27 ustawy o kinematografii (...) z siedzibą w W. może (ale nie musi) odstąpić od umowy w następujących przypadkach: wykorzystania dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego wykonywania umowy i nienależytego wykonywania zobowiązania.

W oświadczeniu złożonym w dniu 19 marca 2013 r. o odstąpieniu od umowy zawartej z powodem (pozwany wzajemnym) (...) z siedzibą w W. powołał się rzeczywiście na ustawową przesłankę odstąpienia, a mianowicie na nienależyte wykonywanie zobowiązań umownych, wskazując jednocześnie na czym te uchybienia miałyby polegać. Jednakże w ocenie Sądu należy postawić pytanie, czy wymienienie ustawowej przesłanki uprawnia do oceny, iż nastąpiło ustawowe odstąpienie od umowy, nie zaś umowne odstąpienie od umowy określone przepisem art. 395 k.c. (oczywiście ustawa o kinematografii nie wyłącza możliwości umownego uregulowania odstąpienia od umowy)?

Zdaniem Sądu Okręgowego orzekającego w niniejszej sprawie nie doszło do odstąpienia od umowy na postawie ustawy, lecz na podstawie umownego uregulowania, tj. na podstawie § 20 umowy z dnia 28 lipca 2011 r. Za przywołanym stanowiskiem przemawiał fakt, iż umowa zawarta w dniu 28 lipca 2011 r. była umową cywilnoprawną (zgodnie zresztą z wolą ustawodawcy – art. 23 ust. 3 powołanej wyżej ustawy o kinematografii). Umowa cywilnoprawna natomiast jest aktem indywidualnym. Przez jej zawarcie następuje konkretyzacja (wybór) kontrahenta oraz określenie praw i obowiązków stron. Wskazanie na umowę cywilnoprawną, jako podstawę udzielenia dofinansowania, zawiera zarazem odwołanie się do trybu dochodzenia złożenia takiego zgodnego oświadczenia woli stron (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 lutego 2014 r., sygn. akt I GSK 90/14, LEX nr 1452777). W § 20 umowy strony wspólnie ustaliły tryb i zasady odstąpienia od zawieranej umowy. Pozwany (powód wzajemny) skorzystał zaś z tego uprawnienia, składając w dniu 19 marca 2013 r. stosowne oświadczenie woli. W oświadczeniu tym powołał się na zapis przewidziany w § 20 umowy a nie na art. 27 ustawy o kinematografii.

W niniejszej sprawie (...) z siedzibą w W. wywodził, iż odstąpienie od umowy nastąpiło na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii, nie zaś na podstawie umownego uregulowania zawartego w umowie nr (...) zawartej z (...) Spółką z o.o. z siedzibą w W. w dniu 28 lipca 2011 r. Jednocześnie strona pozwana (powodowa wzajemna) podnosiła, iż wprowadzenie do § 20 ust. 1 umowy zapisu o możliwości odstąpienia od

umowy przez Instytut miało funkcję informacyjną, bowiem strony umowy nie zawsze posiadają odpowiednią wiedzę prawniczą pozwalającą na dostrzeżenie, iż do treści stosunku prawnego wchodzi – oprócz zapisów umowy – także normy prawa bezwzględnie obowiązujące (chodzi o przepis art. 27 powołanej już wyżej ustawy o kinematografii) – patrz załącznik do protokołu Instytutu (k. 1623-1647, s. (...) tekstu załącznika).

Jednakże z zaprezentowaną interpretacją zapisu § 20 ust. 1 umowy zawartej przez strony, w ocenie Sądu nie sposób się zgodzić.

Po pierwsze, przedmiotowa umowa z dnia 28 lipca 2011 r. zawarta została przez profesjonalne podmioty działające w branży kinematograficznej. Nie ulegało bowiem jakimkolwiek wątpliwościom, iż pozwany (powód wzajemny) (...) z siedzibą w W. jest państwową osobą prawną, którego działalność ma na celu wspieranie rozwoju polskiej kinematografii m. in. poprzez udzielanie twórcom i producentom filmowym dotacji celowych, a nadto Instytut udziela dofinansowania przedsięwzięcia w drodze umowy cywilnoprawnej po zasięgnięciu opinii ekspertów, którzy winni poinformować Dyrektora Instytutu o przepisach prawa bezwzględnie obowiązującego, które znajdują zastosowanie względem danego stosunku prawnego. Z kolei (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jest znanym w Polsce i Europie producentem filmowym, z wieloletnim rozległym doświadczeniem w branży kinematograficznej, regularnie uczestniczącym w koprodukcjach europejskich, wcześniej będącym już stroną zawieranych umów o dotację na produkcję filmów polskich, stąd też również stronie powodowej (pозwanej wzajemnie) musiały być znane wszelkie przepisy prawa dotyczące udzielenia dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia w postaci filmu fabularnego pt. (...).

Po drugie, jak już po części wyżej wskazano, stosownie do dyspozycji art. 23 ust. 3 ustawy o kinematografii Instytut udziela dofinansowania przedsięwzięcia w drodze umowy cywilnoprawnej, którą w imieniu Instytutu zawiera Dyrektor, po zasięgnięciu opinii ekspertów. Zgodnie z regulacjami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii oraz przepisami wykonawczymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 27 października 2005 r. w sprawie udzielania przez (...) dofinansowania przedsięwzięć z zakresu kinematografii, podstawą udzielenia dofinansowania jest – jak już wyżej zaznaczono – umowa cywilnoprawna, której stronami są Instytut oraz podmiot otrzymujący dofinansowanie. Obowiązek zawarcia umowy o dotację, wprawdzie nie wynika wprost z treści czynności prawnej, ale z treści art. 56 k.c., zgodnie z którym czynność prawna wywołuje nie tylko skutki wprost w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Zaniechanie zawarcia umowy o dotację stanowiłoby naruszenie reguł staranności w rozumieniu art. 355 § 2 k.c. Zastosowanie reguł z art. 65 § 1 k.c. nakazuje otoczyć ochroną adresata oświadczenia woli, który przyjął je określając jego treść przy zastosowaniu starannych zabiegów interpretacyjnych. Sąd, kierując się wynikającymi z art. 65 k.c. dyrektywami wykładni umowy, powinien brać pod uwagę nie tylko postanowienie spornego fragmentu umowy, lecz również uwzględniać inne związane z nim postanowienia umowy, a także kontekst faktyczny, w którym projekt umowy uzgodniono i z uwzględnieniem, którego ją zawierano. Zgodny zamiar stron wyraża się w uzgodnieniu istotnych okoliczności i określić go można jako intencję stron co do skutków prawnych, jakie mają nastąpić w związku z zawarciem umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. akt I CSK 193/10, LEX nr 784895; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. akt I CSK 173/10, LEX nr 738379; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2010 r., sygn. akt III CSK 47/10, LEX nr 738108; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2010 r., sygn. akt II PK 134/10, LEX nr 738555).

Po trzecie, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 27 ust. 1 ustawy o kinematografii Instytut może odstąpić od umowy o udzielenie dofinansowania przedsięwzięcia w przypadku wykorzystania dofinansowania przedsięwzięcia niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności zmniejszenia zakresu objętego dofinansowaniem przedsięwzięcia stwierdzonego na podstawie wyników kontroli oraz oceny realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych. Ustawodawca zatem nie przewidział, jakoby na Instytucie ciążył w każdym przypadku ustawowy obowiązek odstąpienia od umowy o udzielenie dofinansowania przedsięwzięcia, a jedynie ustawa o kinematografii stwarza takową możliwość, z której (...) z siedzibą w W. uprawniony jest skorzystać, jednakże w tym celu winien wprowadzić stosowny zapis w zawieranej umowie o dofinansowanie. Dodatkowo Instytut nie byłby uprawnionym na mocy przywołanej ustawy do odstąpienia od umowy już wykonanej, a jedynie

„wykonywanej” umowy. W tym miejscu należy jedynie zasygnalizować, iż w ocenie Sądu Okręgowego przedmiot umowy został zrealizowany, tj. wyprodukowano film fabularny pt. (...) w reżyserii i według scenariusza W. P., korzystając z dotacji ustalonej w umowie na kwotę 3.500.000 zł, a faktycznie wypłaconej w wysokości 3.150.000 zł. Oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy natomiast złożone zostało w marcu 2013 r., tj. kilka miesięcy po kinowej premierze filmu w Kraju (szerzej o realizacji umowy w rozważaniach prawnych uzasadnienia orzeczenia w zakresie powództwa głównego – patrz poniżej).

Ponadto dodatkowo podkreślić należy, iż Sądowi orzekającemu znana jest dyspozycja przepisu art. 169 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.), zgodnie z którą dotacje udzielone z budżetu państwa: 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, 2) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości – podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2. Niemniej jednak normę *lex specialis* wobec przywołanego przepisu stanowi art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 132, poz. 1111 ze zm.), wedle którego Instytut może odstąpić od umowy o udzielenie dofinansowania przedsięwzięcia w przypadku wykorzystywania dofinansowania przedsięwzięcia niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności zmniejszenia zakresu objętego dofinansowaniem przedsięwzięcia stwierdzonego na podstawie wyników kontroli oraz oceny realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych. Dlatego też, uwzględniając brzmienie reguły kolizyjnej *lex specialis derogat legi generali* (prawo o większym stopniu szczegółowości należy stosować przed prawem ogólniejszym), w niniejszej sprawie zastosowanie winien znaleźć przepis art. 27 ust. 1 ustawy o kinematografii jako przepis o większym stopniu szczegółowości, albowiem określa on rodzaj przedsięwzięcia podlegającego dofinansowaniu oraz precyzuje przypadki nienależytego wykonywania umowy.

Po czwarte, pozwany (powód wzajemny) w swoim oświadczeniu z dnia 19 marca 2013 r. o odstąpieniu od umowy z dnia 28 lipca 2011 r. o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...) nr (...) jednoznacznie wskazał, iż działa na podstawie § 20 oraz § 22 umowy, wobec czego Sąd *meriti* nie był uprawniony do oceny skuteczności złożonego oświadczenia o odstąpieniu od umowy w oparciu o inne, jak wskazane w jego treści przyczyny i podstawy, nawet gdyby wynikały one z przepisów ustawy. Odstąpienie bowiem jest wyjątkiem od zasady trwałości umownych stosunków zobowiązaniowych, stąd postanowienia umowy, przepisy regulujące tę instytucję oraz oświadczenia stron składane na ich podstawie winny być interpretowane ściśle. Jednostronne oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy złożone w wykonaniu powyższego uprawnienia kształtuje stosunek prawny przez jego ustanie. W braku uprawnienia i zachowania wymogów umownych wskazany skutek nie nastąpi. Niedopuszczalna jest tym samym ocena skuteczności złożonego oświadczenia o odstąpieniu od umowy w oparciu o inne, jak wskazane w jego treści przyczyny i podstawy, nawet gdyby były one przewidziane w umowie bądź wynikały z ustawy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt VI ACa 822/13, LEX nr 1444951).

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd doszedł do przekonania, iż strony łączył zapis umowny w zakresie odstąpienia od umowy. Istotą umownego prawa odstąpienia jest pełna swoboda w możliwości odstąpienia od umowy – dla strony lub stron, stosownie do treści zastrzeżenia – bez konieczności wystąpienia i w konsekwencji wskazania jakiegokolwiek przyczyny oraz bez konieczności uzasadniania decyzji w tym przedmiocie. Wykonanie umownego prawa odstąpienia powoduje ingerencję w autonomiczność drugiej strony stosunku prawnego przez wyeliminowanie swobody jego zakończenia, najczęściej wbrew woli drugiej strony. Dodatkowo realizacja uprawnienia odstąpienia od umowy jest skierowana przeciwko zasadzie *pacta sunt servanda*, ponieważ osłabia więź obligacyjną, umożliwiając doprowadzenie do ustania zobowiązania bez jego wykonania, a nawet po jego wykonaniu – na podstawie oświadczenia jednej ze stron. Natomiast ustawowe prawo odstąpienia, regulowane przepisem art. 27 ustawy o kinematografii, na które to uregulowanie prawne powoływała się strona pozwana (powodowa wzajemna) jako podstawa odstąpienia od umowy, uzasadniało wykorzystanie dofinansowania przedsięwzięcia niezgodnie z przeznaczeniem oraz nieterminowe lub nienależyte wykonywanie umowy. Ustawodawca zatem nie przewidział możliwości odstąpienia przez jedną ze stron od zawartej umowy, która została już wykonana, a jedynie od umowy „wykonywanej”. Z kolei umowne prawo odstąpienia

źródło swe wywodzi z odpowiedniego zastrzeżenia umownego i niezależne jest od wykonania lub nienależnego wykonania zobowiązania. Prawo to polega na tym, że strona, na której rzecz zostało ono zastrzeżone, będzie mogła przez swe oświadczenie unicestwić dwustronną czynność prawną po jej dokonaniu, a więc w pewien czas po zawarciu umowy i to zarówno wykonaną, jak i niewykonaną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1998 r., sygn. akt III CKN 279/97, LEX nr 315347; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2009 r., sygn. akt I ACa 244/14, LEX nr 1515307).

Funkcja umownego prawa odstąpienia polega zatem na przyznaniu stronom umowy możliwości łatwego, jednostronnego i wcześniejszego zakończenia powstałego stosunku zobowiązaniowego, bez szczególnej przyczyny i ponoszenia w związku ze skorzystaniem z tego uprawnienia negatywnych konsekwencji. Potrzeba taka wynikać może ze szczególnych okoliczności towarzyszących zawarciu umowy lub jej wykonywaniu, trudności związanych z wywiązywaniem się z powstałego zobowiązania, czy też z konieczności ochrony interesów strony uprawnionej, gdy chociażby prowadzi ona nadal negocjacje z innymi partnerami w sprawie zawarcia umowy o podobnej treści, jak również gdy dalsze trwanie umowy i jej realizacja przestanie odpowiadać interesom strony. Dlatego też umowne prawo odstąpienia podważa trwałość umowy, do której zostało włączone, a więc stanowi element ograniczający zasadę pacta sunt servanda (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., sygn. akt V CK 86/05, LEX nr 371463), a instytucja odstąpienia od umowy stanowi wyjątek od zasady, iż strony są umową związane i żadna z nich nie może jej jednoznacznie zniweczyć (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 lipca 2008 r., sygn. akt V ACa 199/08, Biul. SAKa 2008/4/27).

Jednakże odstąpienie od umowy obwarowane zostało dwoma wymogami ustawowymi (*condiciones iuris*), mianowicie poprzez określenie terminu, w czasie biegu którego będzie możliwe skorzystanie z prawa odstąpienia, a także wskazanie, czy prawo odstąpienia służyło będzie tylko jednej (oraz której) czy obu stronom umowy. Zgodnie bowiem z treścią art. 395 § 1 k.c. można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie w ciągu oznaczonego terminu prawo odstąpienia od umowy. Prawo to wykonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. W razie wykonania prawa odstąpienia umowa uważana jest za niezawartą. To, co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie (art. 395 § 2 k.c.).

Wprowadzenie terminu, ograniczającego wykonywanie prawa odstąpienia wynika z konieczności ograniczenia elementu niepewności, jaki wprowadza do stosunku zobowiązaniowego zastrzeżenie prawa odstąpienia. Niespełnienie zaś wymogu podania terminu odstąpienia powoduje nieważność zastrzeżenia umownego. Zastrzeżenie bowiem prawa odstąpienia od umowy bez oznaczenia terminu powoduje nieważność zastrzeżenia albo nawet nieważność umowy (art. 58 § 1 i 3 k.c.), natomiast zapisy umowy dotyczące umownego prawa odstąpienia bez oznaczenia terminu, w czasie którego będzie możliwe skorzystanie z prawa odstąpienia – uznano za sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 395 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2008 r., sygn. akt V CSK 379/07, OSNC-ZD 2008/4/108; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., sygn. akt II PK 159/06, OSNP 2008/7-8/9; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2008 r., sygn. akt V ACa 130/08, Biul. SAKa 2008/3/2; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., sygn. akt II CK 261/03, LEX nr 174165).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy podkreślić raz jeszcze należy, iż w dniu 28 lipca 2011 r. pomiędzy (...) z siedzibą w W. (Instytutem) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (Producentem) zawarta została umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...). Mocą przedmiotowej umowy Instytut uprawniony był odstąpić od umowy w przypadku wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności, zmniejszenia zakresu objętego dofinansowaniem produkcji filmu bez zgody Instytutu (§ 20 ust. 1 umowy). Odstępując od umowy Instytut miał określić kwotę wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia przekazania środków, zaś Producent zobowiązany został do jej zwrotu w terminie wskazanym przez Instytut nie dłuższym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania zwrotu (§ 20 ust. 2 umowy). W razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, tzn. w szczególności opóźnienia produkcji filmu, znacznego przekroczenia wydatków ujętych w kosztorysie lub w innej sytuacji, gdy według oceny

Instytutu nie rokuje się ukończenia produkcji filmu na warunkach umowy, Instytut uprawniony był do odstąpienia od umowy po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu udzielonego Producentowi w piśmie wzywającym do usunięcia naruszeń (§ 20 ust. 3 umowy). Za przypadki dające Producentowi możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności w sytuacji opisanej w ust. 3 paragrafu, uważane były okoliczności mające charakter zewnętrznych zdarzeń nadzwyczajnych, które wystąpiły po zawarciu umowy, a których Producent nie mógł przewidzieć ani im zapobiec i które miały istotny wpływ na realizację postanowień umowy /vis maior/ (§ 20 ust. 4 umowy).

W ocenie Sądu postanowienia przewidzianego w § 20 umowy nie sposób uznać za ważne umowne odstąpienie od przedmiotowej umowy, o którym mowa w art. 395 § 1 k.c. We wskazanym przepisie chodzi o zastrzeżenie terminu, który obowiązana jest zachować strona korzystająca z uprawnienia dotyczącego odstąpienia od umowy, ratio legis wymagania zawartego w tym przepisie jest bowiem czytelne. Chodzi o wyeliminowanie sytuacji pozostawania przez drugą stronę w stanie niepewności co do trwałości stosunku umownego, skuteczne skorzystanie przez stronę z uprawnienia przewidzianego powołanym przepisem co do zasady wywołuje bowiem skutek wsteczny, który powoduje, że rozwiązana w ten sposób umowa jest traktowana tak, jakby nie została zawarta (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa 637/13, LEX nr 1416413). Prawo odstąpienia od umowy może zatem przysługiwać w ciągu oznaczonego czasu, zaś strony niniejszego sporu, warunku takiego nie zastrzegły. Z uwagi na wymóg pewności obrotu, prawo odstąpienia od umowy nie może mieć charakteru bezterminowego, zatem postanowienia, wedle których (...) z siedzibą w W. przysługiwało bezterminowe prawo odstąpienia od umowy były nieważne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa 1148/13, LEX nr 1422477). Jednocześnie Sąd meriti uznał, iż nieważne postanowienia umowy dotyczące prawa odstąpienia od zawartej umowy nie wpływały na ważność całej umowy o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...), albowiem stosownie do dyspozycji art. 58 § 3 in fine k.c. z okoliczności niniejszej sprawy nie wynikało, jakoby bez postanowień dotkniętych nieważnością strony nie zawarłyby w dniu 28 lipca 2011 r. przedmiotowej umowy.

Pozwany (powód wzajemny) (...) z siedzibą w W. nie złożył zatem powodowi (pozwanemu wzajemnemu) (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. skutecznego oświadczenia o odstąpieniu od zawartej w dniu 28 lipca 2011 r. umowy o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...), wobec czego nie ziściły się przesłanki przewidziane umową uprawniające do żądania zwrotu całości udzielonej dotacji. Powyższe zatem zdaniem Sądu przemawiało za oddaleniem powództwa wzajemnego w całości jako nieuzasadnionego.

Jedynie na marginesie podnieść należy, iż Sąd miał na względzie okoliczność, iż zwiększenie budżetu filmu poza kwotę zawartą w umowie powodowało zmniejszenie procentowe udziału (...) z siedzibą w W. w ogólnym budżecie filmu, co może przekładać się na mniejsze możliwości zwrotu dotacji w sytuacji, gdy producent uzyska zyski z eksploatacji filmu pt. (...). Niemniej jednak Sąd meriti związany był zakreśloną przez pozwanego (powoda wzajemnego) podstawą faktyczną i prawną dochodzonego roszczenia, dlatego też nie był uprawniony do poddania ocenie ewentualnej zasadności wytoczonego powództwa wzajemnego chociażby na gruncie reżimu dotyczącego nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 i nast. k.c.).

O kosztach procesu w zakresie powództwa wzajemnego natomiast Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Pozwany (powód wzajemny) (...) z siedzibą w W. jako strona przegrywająca spór w zakresie wytoczonego powództwa wzajemnego była zobowiązana do zwrotu powodowi (pozwanemu wzajemnemu) (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z treści § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w wysokości stawki minimalnej – 7.200 zł oraz kwoty 34 zł tytułem opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw procesowych, co łącznie stanowiło kwotę w wysokości 7.234 zł.

Z kolei **powództwo główne** było zasadne i jako takie podlegało uwzględnieniu w całości.

Na wstępie rozważań poczynić należy wywód, że zgodnie z treścią art. 23 ust. 1 ustawy o kinematografii dofinansowanie przedsięwzięcia odbywa się w formie dotacji, a w odniesieniu do przedsięwzięć z zakresu przygotowania projektów filmowych i produkcji filmów również w formie udzielenia pożyczki lub poręczenia. Instytut udziela dofinansowania przedsięwzięcia w drodze umowy cywilnoprawnej, którą w imieniu Instytutu zawiera Dyrektor, po zasięgnięciu opinii ekspertów (art. 23 ust. 3 ustawy o kinematografii).

Prawodawca w ustawie o kinematografii nie wyodrębnił poszczególnych etapów udzielania dofinansowania, zaś proces ten został skonstruowany jednolicie. Rozpoczyna się on bowiem złożeniem wniosku, następnie projekt zostaje zaopiniowany przez ekspertów. Ostatecznie Dyrektor Instytutu, w zależności od treści opinii eksperckich zawiera umowy cywilnoprawne o dofinansowanie, informując wnioskodawcę o wysokości udzielanego dofinansowania, co stanowi jedynie czynność faktyczną. Natomiast umowa cywilnoprawna jest aktem indywidualnym. Przez jej zawarcie następuje konkretyzacja (wybór) kontrahenta oraz określenie praw i obowiązków stron. Wskazanie na umowę cywilnoprawną, jako podstawę udzielenia dofinansowania, zawiera zarazem odwołanie się do trybu dochodzenia złożenia takiego zgodnego oświadczenia woli stron (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 lutego 2014 r., sygn. akt I GSK 90/14, LEX nr 1452777).

Stosownie zatem do dyspozycji art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. W ramach autonomii woli, która pozwala podmiotom kształtować stosunki cywilnoprawne mocą własnych decyzji, fundamentalne znaczenie dla stosunków cywilnoprawnych ma swoboda umów. Mianem tym określa się kompetencję podmiotów prawa cywilnego do kształtowania swoich stosunków prawnych za pomocą umów. Jej zakres najszerszy jest dla umów obligacyjnych i określa go zasada swobody umów, przyznając podmiotom ogólną kompetencję do swobodnego kształtowania umów obligacyjnych w zakresie ich zawarcia, treści i celu umów, czasu trwania, doboru kontrahenta itp.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy podnieść raz jeszcze należy, iż w dniu 28 lipca 2011 r. pomiędzy Polskim Instytutem Sztuki Filmowej z siedzibą w W. (Instytutem) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (Producentem) zawarta została umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia z zakresu produkcji filmu fabularnego pt. (...). Mocą przedmiotowej umowy udzieloną dotację Instytut przekazywać miał w ratach, uwzględniając harmonogram produkcji (§ 4 ust. 1 umowy). Wysokość i terminy płatności każdej raty miały być ustalane przez Instytut i (...) w trybie roboczym stosownie do harmonogramu produkcji i realnego zaawansowania prac, przy czym drugie 50% dotacji mogło być wypłacone dopiero po ukończeniu przez Producenta zdjęć do filmu, w tym ostatnia rata w wysokości 10% wartości dotacji płatna miała być nie wcześniej niż po zakończeniu produkcji filmu, kolaudacji i przyjęciu przez Instytut rozliczenia dotacji (§ 4 ust. 2 umowy). Podstawą dokonania płatności kolejnej raty miało być każdorazowo rozliczenie poprzedniej raty i pisemny wniosek Producenta (§ 4 ust. 3 umowy). Do wniosku o uruchomienie wypłaty kolejnej raty dotacji Producent miał dołączyć, w formie załącznika, raport o zaawansowaniu produkcji filmu i rozliczenie poprzedniej raty dotacji, który to raport podlegać miał przyjęciu przez Instytut (§ 4 ust. 4 umowy).

W toku przedmiotowej sprawy Producent podnosił, jakoby powstał obowiązek zapłaty ostatniej raty w wysokości 10% wartości dotacji, gdyż spełnione zostały warunki określone w § 4 ust. 2 umowy, a mianowicie produkcja filmu została ukończona, powód (pозwany wzajemny) zorganizował pokazy filmu dla pozwanego (powoda wzajemnego) oraz nastąpiło rozliczenie dotacji przez pozwanego (powoda wzajemnego).

Zgodnie z § 1 pkt 11 umowy przez zakończenie produkcji filmu strony rozumiały wytworzenie kopii wzorcowej. Natomiast pod pojęciem kopii wzorcowej należy rozumieć kopię filmu stanowiącą wzorzec przy produkcji kopii eksploatacyjnych (art. 5 pkt 4 ustawy o kinematografii). Przedmiotowa kopia wzorcowa filmu miała zostać wykonana do dnia 15 kwietnia 2012 r., a okres prac końcowych zakończyć się miał do dnia 15 maja 2012 r. (§ 2 ust. 1 umowy).

W ocenie Sądu nie mogło budzić jakichkolwiek wątpliwości, iż film pt. (...) został wyprodukowany. (...) ten bowiem był i w dalszym ciągu jest rozpowszechniany nie tylko w kinach, ale także w telewizji, przy czym rozpowszechniany jest nie

tylko przez koproducenta (...) z siedzibą w W., ale także w telewizji ogólnodostępnej – w Programie (...). Dodatkowo – niejako na marginesie – podnieść należy, że warunkiem wypłaty ostatniej raty dotacji nie było przekazanie pozwanemu (powodowi wzajemnemu) (...) z siedzibą w W. kopii wzorcowej filmu, tylko zakończenie produkcji filmu, albowiem sama kopia wzorcowa miała zostać złożona do Filmoteki Narodowej.

Ponadto strony ustaliły w umowie, że Producent prześle do Instytutu pisemną propozycję terminów kolaudacji filmu i zorganizuje: pierwszą kolaudację z kopii roboczej – wersja montażowa filmu przed udźwiękowieniem; drugą kolaudację – ostateczna wersja obrazu wraz z dźwiękiem oraz napisami czołowymi i końcowymi, po zgraniu. Druga kolaudacja miała być odbiorem technicznym filmu i powinna odbywać się w warunkach umożliwiających profesjonalną ocenę przedstawionego materiału pod względem jakości technicznej obrazu i dźwięku (§ 12 ust. 2 umowy). Przyjęcie filmu na kolaudacji następować miało w drodze podpisania protokołu przyjęcia filmu przez koproducentów i inwestorów. O miejscu i terminie każdej kolaudacji Producent miał poinformować Instytut celem umożliwienia Dyrektorowi Instytutu lub osobie przez niego upoważnionej wzięcie udziału w kolaudacji, lub miał zorganizować dla Instytutu odrębny pokaz. Jeżeli Instytut nie zgłosił uwag ani zastrzeżeń w terminie do 7 dni kalendarzowych, liczonych od dnia uzgodnionego terminu kolaudacji lub odrębnego pokazu, należało uznać, że Instytut akceptuje film w zaprezentowanej postaci (§ 12 ust. 3 umowy).

W toku postępowania dowodowego ustalono, iż pierwsza kolaudacja filmu odbyła się w dniu 20 lutego 2012 r., a jej przedmiotem była wersja montażowa filmu. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że okoliczność, iż doszło do pokazu filmu nie była kwestionowana. Strona pozwana (powodowa wzajemna) podnosiła jedynie, jakoby przedmiotowy pokaz nie spełniał warunku przewidzianego w § 12 umowy. Dyrektor Instytutu wywodziła bowiem, że był to pokaz prywatny, przy czym Sąd meriti nie był w stanie zrozumieć, co miałoby się kryć pod pojęciem „pokazu prywatnego”. A. O. uczestniczyła w projekcji filmu (...) nie jako osoba prywatna, a Dyrektor (...) z siedzibą w W., o czym świadczy prowadzona pomiędzy stronami korespondencja e-mailowa z dnia 17 listopada 2011 r., dnia 18 listopada 2011 r., dnia 14 grudnia 2011 r., dnia 2 stycznia 2012 r. oraz z dnia 19 stycznia 2012 r. (k. 381-395), a także z dnia 6 lutego 2012 r. (k. 397), w której to korespondencji strony wspominały o pokazie po kolaudacji. Dodatkowo podnieść należy, że przedmiotowa korespondencja była kierowana na oficjalne adresy Instytutu, w tym Działu Produkcji Filmowej. Z korespondencji tej także wynikało, iż Dyrektor Instytutu chciała obejrzeć przedmiotowy film jako Dyrektor, a nie jako osoba prywatna. Natomiast terminy projekcji były uzgadniane z Sekretariatem Dyrektora (...) z siedzibą w W.. Z kolei druga kolaudacja obrazu filmu odbyła się w dniu 24 lipca 2012 r., przy udziale upoważnionego przedstawiciela pozwanego (powoda wzajemnego) W. H. oraz wskazanego przez pozwanego (powoda wzajemnego) eksperta K. P. (2). Okolicznością świadczącą o tym, że doszło do tego pokazu była sporządzona przez K. P. (2) ekspertyza na zlecenie (...) z siedzibą w W. (k. 404-405). W ekspertyzie K. P. (2) wskazywał, iż „analizy dokonano po projekcji” (k. 410). Przedmiotem drugiej kolaudacji była ostateczna wersja filmu, w konsekwencji czego pokaz filmu na drugiej kolaudacji miał charakter czysto formalny.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, iż – jak ustalono w toku sprawy – przedmiotowy film brał udział w G. (...), którego organizatorem była Dyrektor Instytut.

Nadto zdaniem Sądu należało uznać, iż de facto nastąpiło wykonanie przedmiotu umowy, nawet mimo odrzucenia przez (...) z siedzibą w W. ostatecznego rozliczenia przyznanej dotacji.

Na wstępie podkreślić należy, że powód (pozwany wzajemny) złożył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) rozliczenie pierwszej raty dotacji, które było rozliczeniem częściowym dotacji na etapie realizacji filmu i stanowiło podstawę zapłaty drugiej raty dotacji. Powód (pozwany wzajemny) złożył raport częściowy rozliczenia dotacji w wysokości 1.750.000 zł w dniu 19 października 2011 r., a w dniu 16 listopada 2011 r. jego zmodyfikowaną wersję. Raport dotyczył rozliczenia za okres od dnia 3 października 2006 r. do dnia 15 września 2011 r. (k. 663). Dodatkowo o przyjęciu rozliczenia pierwszej raty dotacji świadczył fakt zapłaty drugiej raty dotacji w wysokości 1.400.000 zł, pomimo braku pisma formalnie potwierdzającego przyjęcie rozliczenia pierwszej raty dotacji.

Ponadto na żądanie pozwanego (powoda wzajemnego) i w terminie przez niego wskazanym powód (pozwany wzajemny) w dniu 29 listopada 2012 r. złożył rozliczenie drugiej raty udzielonej dotacji (k. 351-377). Pozwany (powód wzajemny) wskazał jedynie drobne zastrzeżenia co do przedstawionego rozliczenia w zakresie przekroczenia kwoty kosztów w trzech pozycjach. Powód (pozwany wzajemny) przedstawił zmienione dokumenty zgodnie z wymaganiami pozwanego (powoda wzajemnego). Następnie pozwany (powód wzajemny) zgłosił kolejne uwagi do raportu częściowego dotyczące pozycji grup kosztów. W odpowiedzi, powód (pozwany wzajemny) przedstawił poprawiony raport częściowy. Ponadto powód (pozwany wzajemny), na żądanie pozwanego (powoda wzajemnego), złożył w dniu 11 stycznia 2013 r. wersję raportu częściowego bez uwzględniania jednej z dwóch wersji prezentacji, tj. wersji zgodnej z aneksem, którego zawarcia dotyczyły toczące się równolegle rozmowy stron. Wobec tak przedstawionego raportu częściowego pozwany (powód wzajemny) nie zgłaszał już dalszych zastrzeżeń (k. 753-769). Dodatkowo o braku jakichkolwiek zastrzeżeń świadczyła treść protokołu z przeprowadzonej kontroli, w której kontrolujący nie postulował żadnych uwag w przedmiotowym zakresie (k. 773-789).

Nadto Producent zobowiązany był do rozliczenia dotacji na warunkach określonych umową, w tym w szczególności do przedłożenia Instytutowi raportu końcowego, oceny jakościowej realizacji filmu i rozliczenia finansowego zadania (§ 18 ust. 1 umowy). Producent miał złożyć do Instytutu pisemne rozliczenie wynikowych kosztów produkcji filmu i oddzielnie uzyskanej dotacji, w ciągu 30 dni od zakończenia okresu prac końcowych filmu, określonego w harmonogramie produkcji (§ 18 ust. 2 umowy). Wykonanie umowy miało nastąpić z chwilą zaakceptowania przez Instytut raportu końcowego (§ 18 ust. 3 umowy). Instytut w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego i rzetelnego rozliczenia miał dokonać jego analizy pod kątem zasadności merytorycznej i prawidłowości formalno-rachunkowej i poinformować pisemnie Producenta o akceptacji złożonego rozliczenia, bądź jego odrzuceniu bądź też wezwać Producenta do uzupełnienia braków lub dokonania zmian w wyznaczonym terminie (§ 18 ust. 4 umowy).

W dniu 25 kwietnia 2013 r. powód (pozwany wzajemny) doręczył pozwanemu (powodowi wzajemnemu) raport końcowy. Instytut nie złożył uwag w terminie przewidzianym umową, tj. w ciągu 30 dni od dnia złożenia rozliczenia dotacji. Uwagi zostały złożone po tym terminie, mianowicie w dniu 31 maja 2013 r. pełnomocnik Dyrektora Instytutu (...) przedstawił uwagi do złożonego raportu końcowego. Uwagi nie zawierały jakichkolwiek zastrzeżeń dotyczących wykorzystania wypłaconej dotacji lub udokumentowania jej wykorzystania. Pomimo zgłoszenia uwag po terminie, Producent wyraził gotowość wyjaśnienia wątpliwości pozwanego (powoda wzajemnego), po uprzednim wyjaśnieniu stanowiska pozwanego (powoda wzajemnego) odnośnie stosunków umownych stron, a to wobec faktu, że pozwany (powód wzajemny) złożył wcześniej oświadczenie o odstąpieniu od umowy (k. 791-793). Pozwany (powód wzajemny) zignorował jednak wielokrotne prośby powoda (pozwanego wzajemnego) w przedmiotowym zakresie i pismem z dnia 26 czerwca 2013 r. oświadczył, że odrzuca raport końcowy (798-799).

Uwzględniając powyższe Sąd meriti uznał, iż powód (pozwany wzajemny) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w należyty sposób wywiązał się z ciężących na nim obowiązków przewidzianych umową w zakresie niezbędnym do wypłaty ostatniej raty przyznanej dotacji. W niniejszej sprawie bowiem zdaniem Sądu nie ulegało wątpliwości, że produkcja filmu została ukończona, a powód (pozwany wzajemny) zorganizował pokazy filmu dla pozwanego (powoda wzajemnego). Wskazać w tym miejscu raz jeszcze wypada, że w ocenie Sądu Okręgowego przedmiot umowy został zrealizowany, tj. wyprodukowano film fabularny pt. (...) w reżyserii i według scenariusza W. P., korzystając z dotacji ustalonej w umowie na kwotę 3.500.000 zł, a faktycznie wypłaconej w wysokości 3.150.000 zł. Nie sposób bowiem było zaakceptować stanowiska pozwanego (powoda wzajemnego) prezentowanego w toku niniejszego postępowania, jakoby przedmiot umowy nie został zrealizowany, albowiem nie zostało dokonane końcowe rozliczenie udzielonej dotacji. Jednakże z zaprezentowaną argumentacją nie można było się zgodzić, gdyż (...) z siedzibą w W. jest instytucją zajmującą się przede wszystkim popularyzacją polskiej kinematografii, która to instytucja dopiero w dalszej kolejności nastawiona jest na osiąganie ewentualnych zysków. Celem zatem, dla którego strony w dniu 28 lipca 2011 r. zawarły umowę nie było uzyskanie przez pozwanego (powoda wzajemnego) ewentualnych zysków w przyszłości, a właśnie wyprodukowanie filmu fabularnego pt. (...), przy udziale środków otrzymanych od strony pozwanej (powodowej wzajemnej), co ostatecznie zostało ponad wszelką wątpliwość zrealizowane. Dodatkowo należało również uznać, że pomimo formalnego odrzucenia raportu końcowego, w rzeczywistości nastąpiło rozliczenie dotacji przez

pozwanego (powoda wzajemnego). Poza sporem pozostawała okoliczność, iż Instytut zaakceptował przedstawione przez Producenta rozliczenia dwóch wypłaconych rat dotacji, natomiast nie miał jakichkolwiek powodów, dla których miałby odrzucić złożony raport końcowy. W ocenie Sądu był to jedynie zabieg służący temu, aby odmówić dokonania wypłaty powodowi (pozwanemu wzajemnemu) ostatniej raty dotacji. Tym bardziej, iż Instytut nie złożył uwag w terminie przewidzianym umową, tj. w ciągu 30 dni od dnia złożenia rozliczenia dotacji, a dodatkowo wniesione uwagi nie zawierały jakichkolwiek zastrzeżeń dotyczących wykorzystania wypłaconej dotacji lub udokumentowania jej wykorzystania.

Dlatego też zdaniem Sądu powództwo główne jawiło się jako w pełni uzasadnione i jako takie podlegało uwzględnieniu w całości.

Stosownie zaś do treści art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Dlatego też uzasadnione było żądanie powoda (pozwanego wzajemnego) dotyczące zasądzenia przedmiotowej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu (powodowi wzajemnemu) pozwu, tj. od dnia 19 września 2013 r. (k. 1352), do dnia zapłaty.

O kosztach procesu w zakresie powództwa głównego natomiast Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Pozwany (powód wzajemny) (...) z siedzibą w W. jako strona przegrywająca spór w zakresie wytoczonego powództwa głównego była zobowiązana do zwrotu powodowi (pozwanemu wzajemnemu) (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. poniesionych przez niego kosztów sądowych w postaci opłaty sądowej od pozwu w wysokości 17.500 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z treści § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w wysokości stawki minimalnej – 7.200 zł oraz kwoty 34 zł tytułem opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw procesowych, co łącznie stanowiło kwotę w wysokości 24.734 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie powyższych przepisów orzekł jak w sentencji wyroku.